

เกริ่นนำ

“การอ่านมหากาพย์มหาภารตะช่วยให้จิตใจของเรามีความเข้มแข็ง วรรณกรรมชิ้นนี้สอนให้เราตระหนักถึงความจริงที่ว่า เราย่อมก่อให้เกิดเวร ความโลภและการใช้ความรุนแรงมีแต่จะนำมนุษย์ไปสู่ความพินาศหายนะ และการชนะที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การชนะธรรมชาติ ฝ่ายต่ำในตัวของเราเอง...

“ท่านอาจเดินทางท่องเที่ยวไปทั่วประเทศอินเดียและได้ประสบพบเห็นสิ่งทั้งหลายทั้งปวง แต่ท่านจะไม่สามารถเข้าใจซึ่งในวิถีชีวิตของอินเดียได้ หากท่านไม่ได้อ่าน มหากาพย์รามายณะ และมหากาพย์มหาภารตะ อย่างน้อยก็ในคำแปลที่ดีของวรรณกรรมสองเรื่องนี้”

(จากหนังสือ Mahabharata by C.Rajagopalachari
เขียนโดย จักรวรรดิ ราชาโคपालาจารี ผู้สำเร็จราชการคนแรกของอินเดีย)

จากข้อความข้างต้นสามารถบ่งชี้ถึงความสำคัญของมหากาพย์ ทั้งสองเรื่องได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินเดียนั้น นับถือ มหากาพย์มหาภารตะ ว่าเป็นคัมภีร์พระเวทที่ ๕ เลยที่เดียว (แต่เดิม คัมภีร์พระเวทมีอยู่ ๔ คือ ฤคเวท สามเวท ยชุรเวท อาถรรพเวท) และถือว่าผู้ใดที่ได้อ่านจะได้บุญอย่างมาก

เนื่องจากมหากาพย์มหาภารตะเป็นวรรณกรรมที่ลึกซึ้งยิ่ง ผู้เขียนจึงเลือกฉบับ มหาภากาตยุทธ ที่แปลและเรียบเรียงโดย อาจารย์ กรุณา-เรื่องอุไร กุศลาสัย เป็นแก่นสำคัญในการเล่า เนื่องจากเป็น ฉบับที่ให้รายละเอียดของเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี

เรื่องราวของมหากาพย์อันศักดิ์สิทธิ์นี้เริ่มขึ้นว่า...

๑

อาทิบรรพ

(บรรพแห่งการเริ่มต้น)

ว่าด้วยตำนานการเล่าเรื่องมหากาธะ
และกำเนิดของเจ้าชายในกุรราชวงศ์ทั้งฝ่ายปาณฑพและเการพ

๑...

แรกเริ่มเดิมทีนั้นโลกไม่มีแสงสว่าง มีแต่ความมืดปกคลุม
ห้อมล้อมอยู่ ครั้นแล้วการเคลื่อนไหวครั้งแรกก็อุบัติขึ้น ยังให้เกิดไข
ฟองมหึมามหาศาลอันเป็นพืชแห่งชีวิตที่ไม่มีวันจะสิ้นสุดลงได้

จากไขก็เกิด พระประชาบดี ผู้เป็นเจ้าของแห่งสรรพสัตว์ และเกิด
สัตว์อื่นๆ ติดตามมา เช่น มนุ ทักษะ และลูกชาย ๗ ตน อัศวินฝ่าแผลด
อาทิตย์ และปิตฤ แล้วก็เกิดน้ำ แผ่นดิน อากาศ ท้องฟ้า ทิศต่างๆ ปี
ฤดูกาล เดือน ปีภักษ์ กลางวัน และกลางคืน

ด้วยประการฉะนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์รู้จักก็เกิดขึ้น

แต่บรรดาสรรพสิ่งที่กล่าวถึงนี้ ไม่ว่าจะมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต
ไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดในสกลจักรวาลล้วนมีอันจะสูญสลายไปในเมื่อสิ้นยุค
แล้วยุคใหม่ก็จะก่อให้เกิดชีวิตใหม่ เสมือนผลไม้ที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดา
ครั้นฤดูกาลผ่านไป ต้นไม้และผลไม้นั้นก็ย่อมต้องเหี่ยวแห้งตายไป

ด้วยประการฉะนี้ โลกก็หมุนเวียนเปลี่ยนไป ไม่มีเริ่มต้นและไม่มี
สิ้นสุด เป็นวัฏจักรแห่งการสร้างสรรคและทำลาย เป็นเช่นนี้อยู่ชั่ว
นิรันดร์ ดังคำที่ว่า...

กาลเวลาเป็นผู้สร้าง กาลเวลาเป็นผู้ทำลาย
กาลเวลาเป็นเพลิงเผาไหม้ กาลเวลาเป็นเครื่องดับไฟนั้น
กาลเวลาเป็นเทพเจ้าแห่งการสร้างสรรคทั้งความดีและความชั่ว
กาลเวลาพัดพินเราให้หมองมัวและมอดม้วย
กาลเวลาช่วยสร้างสรรคเราขึ้นมาใหม่
กาลเวลาไม่เคยหลับใหลในเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างหลับหมด
กาลเวลาเท่านั้นที่ยืนคงยงยศในเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างล้มล่ม
ปัจจุบัน อดีต และอนาคตอันอุดม ล้วนเป็นลูกของกาลเวลา
โอ้! เหตุผลเจ้าหนา เจ้าจงตระหนักไว้ดังที่ได้พรรณนามานี้เถิด
แล้วความเข้มแข็งจะบังเกิดแก่ผู้เจ้า!

เมื่อ ฤๅษีวยาส (วะ-ยา-สะ) คิดแต่งมหากาพย์มหาภารตะได้
สำเร็จ และปรารถนาจะบันทึกวรรณกรรมชิ้นนี้ไว้เป็นลายลักษณ์
อักษร สำหรับสั่งสอนบรรดาศิษย์ต่อไป แต่ด้วยเหตุที่มีเนื้อเรื่องยาว
มาก ท่านจึงวิตกว่าจะมีผู้ใดสามารถช่วยลิขิต (เขียน) ให้ได้รวดเร็ว
และถูกต้องตามคำบอก

พระพรหมหยั่งทราบถึงเรื่องนี้ ก็ทรงปรากฏองค์แนะนำให้ฤๅษี
วยาสอาราธนา (เชิญ) พระคเณศ เทพแห่งปัญญาผู้สามารถกำจัด
อุปสรรคทั้งปวงมาช่วยเขียน เพราะทรงเป็นเทพที่เขียนหนังสือได้

รวดเร็วและถูกต้อง

ฤๅษียาสจึงมุ่งจิตน้อมรำลึกถึงพระคณศ พระคณศก็ทรงปรากฏองค์ขึ้น เมื่อทราบจุดประสงค์ของฤๅษียาส ก็ทรงตอบรับด้วยความยินดี แต่มีเงื่อนไขว่า เมื่อทรงลงมือเขียนแล้ว ฤๅษียาสจะหยุดคำบอกไม่ได้ ต้องร่ายโคลกคำบอกให้ติดต่อกันไปจนจบเรื่อง

ฤๅษียาสยอมรับเงื่อนไขของพระคณศ แต่ได้ขอรับรองว่า ข้อความใดที่พระคณศเขียนลงไป ความนั้นพระคณศเองจะต้องเข้าใจความหมายดีเสียก่อน ซึ่งพระคณศก็ทรงยอมรับข้อขอร้องนี้เช่นกัน

ด้วยเหตุนี้เองที่ช่วยให้ฤๅษียาสแต่งมหากาพย์มหาภารตะได้สำเร็จ เพราะหากเมื่อใดฤๅษียาสต้องการจะพักผ่อน หรือใช้ความคิดแต่งโคลกให้รัดกุมสละสลวยยิ่งขึ้น ท่านก็จะใช้ศัพท์หรือวลีต่างๆ เพื่อให้พระคณศต้องหยุดใคร่ครวญตีความหมายของศัพท์หรือวลีนั้นๆ เสียก่อนจึงจะลงมือเขียนต่อไป

เรื่องราวในมหากาพย์มหาภารตะนั้นกล่าวถึง สงครามระหว่างพี่น้องตระกูลการพกับพี่น้องตระกูลปาณฑพ ซึ่งทั้งสองฝ่ายล้วนมีความเกี่ยวข้องกับผูกพันกับฤๅษียาส

ส่วนประวัติของฤๅษียาสเองนั้น เริ่มขึ้นที่...

วันหนึ่ง ระหว่างที่ ฤๅษีปราศร (ปะ-รา-สอน) กำลังจะข้ามแม่น้ำ ยมูนา ก็บังเอิญเหลือบไปเห็นสาวน้อยลี้ภัยกำลังพวยเรือข้ามฟาก อยู่ ความงามของนางเป็นที่จับใจยิ่ง ฤๅษีปราศรจึงเข้าไปเจรจาชอ ผากรักโดยให้สัญญาว่า นางจะได้บุตรชายที่มีชื่อเสียงโด่งดัง และมี

คนเคารพนับถือไปทั่วโลก

ดังนั้น นางสัตยวดีจึงให้กำเนิดบุตรชายคนหนึ่งแก่ฤๅษีปราชญ์ที่เกาะกลางลำน้ำมุนานั่นเอง ด้วยเหตุที่ทารกนี้มีผิวคล้ำจึงได้ชื่อว่า กฤษณะ ไทวปายนะ (ทะ-ไว-ปา-ยะ-นะ) แปลว่า ผู้มีผิวคล้ำและเกิดบนเกาะ ซึ่งก็คือคนเดียวกันกับ ฤๅษีวุยาส แต่ที่ต่อมากฤษณะ ไทวปายนะ ได้นามว่า ฤๅษีวุยาส หรือ เวท วุยาส ก็เพราะเหตุว่าท่านเป็นผู้รวบรวมและเรียบเรียงคัมภีร์พระเวท และมหากาพย์มหาภารตะ (วุยาส แปลว่า ผู้จัดให้เป็นระเบียบ)

กฤษณะ ไทวปายนะ ต้องจากนางสัตยวดีไปตั้งแต่วัยเด็ก แต่ได้ให้คำมั่นเอาไว้ว่า เมื่อไรก็ตามที่มารดาต้องการจะพบ ก็ขอให้เรียกท่านในใจ แล้วท่านจะมาปรากฏต่อหน้าทันที

ความยิ่งใหญ่ของมหากาพย์มหาภารตะ เริ่มต้นว่า...

ในบรรดาเทวดาที่มีอยู่มากมายหลายกลุ่มนั้น มีอยู่กลุ่มหนึ่ง เรียกว่า วสุคณะ มีเทวดาอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๘ องค์ วันหนึ่งเทวดากลุ่มนี้ได้พากันร่ายไปเที่ยวเล่นบริเวณใกล้ๆ เขาพระสุเมรุ ซึ่งเป็นที่ตั้งอาคารของฤๅษีวชิษฐ์

ฤๅษีวชิษฐ์มีแม่โคอยู่ตัวหนึ่งชื่อ นันทินี ซึ่งเป็นโควิเศษสามารถให้น้ำนมได้มากตามที่เจ้าของต้องการ และทำให้ผู้ที่ได้ดื่มน้ำนมนี้มีอายุยืนนานถึง ๑,๐๐๐ ปี

ในวสุคณะมีเทวดาองค์หนึ่งชื่อ ทยุ (ทะ-ยุ แปลว่า สวรรค์) ฟ้าอากาศ ฯลฯ แต่ในบางตำรากล่าวว่า วสุคณะ เป็นบริวารของพระอินทร์ มีเทวดาอยู่ ๘ องค์ คือ ๑. ธร (ดิน) ๒. อาป (น้ำ)

๓. อนิล (ลม) ๔. อนล (ไฟ) ๕. ฐฐะ (ดาวเหนือ) ๖. โสม (ดวงเดือน)
๗. ปรตฤษุ หรือปัจจุส (จุง) ๘. ประกาส (แสงสว่าง) ไม่มีนามหยุด
อยู่ในกลุ่มด้วยเลย แต่เนื่องจากดาวดวงค์หนึ่งๆ มักจะมีหลายนาม
จึงไม่อาจจะระบุแน่ชัดว่า เป็นเทวดาสุคณะกลุ่มเดียวกันหรือไม่)

ภรรยาของเทวดาหยุดเกิดชอบใจโค่นหินนี้ ต้องการจะพาไปอยู่
ที่บ้านของนาง นางจึงอ้อนวอนให้สามีช่วยขโมยโค เทวดาหยุดทนการ
รบเร้าของภรรยาไม่ได้ จึงขอให้เพื่อนเทวดาอีก ๗ องค์ร่วมมือด้วย
แต่ในขณะที่เทวดาทั้งแปดกำลังจุงแม่โค่นหินนี้พร้อมด้วยลูกโคออก
จากอาศรมนั้น ฤษิวลีษฐ์ซึ่งกำลังเก็บผลไม้อยู่ในป่าก็รู้ได้ด้วยญาณ
วิเศษทันทีจึงรีบกลับอาศรม และจับขโมยได้อย่างชนิดคาหนังคาเขา
ฤษิวลีษฐ์จึงสถาปเทวดาคณะนี้ทั้ง ๘ องค์ให้ไปเกิดเป็นมนุษย์เพื่อ
ลงโทษ โดยเฉพาะเทวดาหยุดซึ่งเป็นผู้ดำเนินการขโมยครั้งนี้ต้องเจอโทษ
หนักกว่าใคร คือต้องไปเกิดเป็นมนุษย์และมีชีวิตอยู่ยาวนานเท่าที่มนุษย์
คนหนึ่งจะอยู่ได้ ส่วนอีก ๗ องค์ที่เหลือ มีโทษเพียงต้องเกิดเป็นมนุษย์
เท่านั้น

เจอลำสาปจากฤษีผู้ทรงศีลอย่างนี้ เทวดาก็เทวดาเถอะ ก็กลัว
เป็นเหมือนกัน...เทวดาสุคณะทั้ง ๘ องค์ ต่างหวั่นวิตกและปรึกษากันหาวิธีแก้ไขอย่างเคร่งเครียด ในที่สุดตกลงกันว่าจะไปขอความช่วยเหลือจากพระแม่คงคา โดยเล่าเรื่องที่พวกตนถูกสาปให้พระนาง
ทราบ และขอให้พระนางรับเป็นมารดาในยามที่พวกตนจะต้องลงไป
เกิดเป็นมนุษย์ พร้อมทั้งนั้นก็ขอให้พระนางโยนทุกคนลงในห้วงน้ำทันที
ที่เกิดมา

พระแม่คงคาได้ฟังเรื่องราวทั้งหมดแล้วรู้สึกสงสาร จึงยอมรับ

ที่จะทำตามที่เทวดาสुकณะขอร้อง และเริ่มดำเนินการโดยการปรากฏ
องค์เป็นสาวน้อยผู้เลอโฉมไปพบ ท้าวประติปะ ราชาแห่งนครหัสตินา-
ปุระ ผู้ที่มั่งคั่งในศาสนธรรมและมักจะเสด็จไปประทับ ณ ริมฝั่งแม่น้ำ
คงคา เพื่อบำเพ็ญสมาธิภาวนาในยามว่างจากราชการ

พอสิ้นพระเนตรขึ้นจากการบำเพ็ญภาวนาได้เห็นสาวน้อย
เลอโฉมเข้า ท้าวประติปะก็แปลกใจและถามว่า นางเป็นใครและมี
ประสงค์อะไร

พระแม่คงคาในร่างสาวน้อยก็ตอบว่า ประสงค์จะมีคู่ครอง

ท้าวประติปะทรงพอจะคาดเดาได้ว่า สาวน้อยตรงหน้าเป็น
พวกอมมนุษย์แน่ๆ จึงทรงรับปากว่า หากพระองค์มีโอรสเมื่อใด ก็
จะรับนางไว้เป็นสะใภ้ พระแม่คงคาก็ทรงขอคำมั่นสัญญาว่า โอรสของ
ท้าวประติปะที่จะเป็นสามีของพระนางจะต้องรับปากตามใจพระนาง
ในทุกเรื่องราว จะขัดใจสิ่งใดไม่ได้เป็นอันขาด ซึ่งท้าวประติปะก็ทรง
รับคำอีก

กาลเวลาผ่านไป ท้าวประติปะก็มีโอรสองค์หนึ่งสมความมุ่งมาด

ปรารถนา พระองค์ให้นามโอรสว่า ศานตну เจ้าชายศานตनुทรงเพียบ
พร้อมด้วยรูปสมบัติและคุณสมบัติทุกประการ ท้าวประติปะครอง
ราชย์ด้วยศัพทพิราชาธรรมจนล่วงเข้าสู่วัยชรา ก็ทรงมอบราชสมบัติ
ให้โอรสครองสืบต่อไป ส่วนพระองค์เองนั้นก็ทรงปฏิบัติตนตาม
ขั้นตอนแห่งชีวิตในอุดมการณ์ของวัฒนธรรมฮินดูคือ วานปรัสถ์
ด้วยการสละบ้านเรือนและวงศ์วานออกสู่ป่าเพื่อบำเพ็ญสมาธิภาวนา

ใน *มานวธรรมศาสตร์* จัดขั้นตอนชีวิตพราหมณ์ออกเป็น ๔ ชั้น

(อาศรม) คือ

๑. พรหมจารี - นักเรียน มีหน้าที่ปฏิบัติและศึกษาพระเวทวิทยา ในสำนักอาจารย์คนใดคนหนึ่ง (ถ้าอยู่ในวาระกษัตริย์ก็จะศึกษา วิชาการรบ การปกครอง)

๒. คฤหัสถ์ - ผู้ครองเรือน มีภรรยาและครอบครัว เป็นหัวหน้า ในบ้าน อ่านและสอนพระเวท ทำการบูชาเองหรือช่วยผู้อื่นกระทำ ยัญกรรมให้ทานและรับทักษิณา (ถ้าอยู่ในวาระกษัตริย์ก็จะ ปกครองบ้านเมือง)

๓. วานปรสถ์ - ผู้อยู่ป่า ละบ้านเรือนและครอบครัวเพื่อเข้าป่า บำเพ็ญเพียร

๔. สันยาสี - เพียรภิกขาจาร เลี้ยงชีพด้วยการขอเขากิน และ ตั้งจิตมุ่งอยู่ตรงพระปรพรมและนฤพาน)

แต่ก่อนที่จะละทุกสิ่งทุกอย่างจากไปตามขั้นตอนชีวิตของ ชาวฮินดูที่ดีนั้น ท้าวประติปะก็ไม่ลืมที่จะบอกเรื่องที่พระองค์เคย รับปากสาวน้อยนางหนึ่งที่ริมแม่น้ำคงคาว่าจะรับนางเป็นสะใภ้ให้เฮอร์ส รับรู้ด้วย

ท้าวศานตบุตรครองราชย์ต่อจากพระบิดาด้วยดี พระองค์โปรด กีฬาล่าสัตว์เป็นอย่างยิ่ง วันหนึ่งทรงไปล่าสัตว์พร้อมด้วยเหล่าข้าราชการ บริหารและเสด็จเลยไปถึงริมฝั่งแม่น้ำคงคา

ณ ที่นี้เอง ที่ท้าวศานตบุตรทรงพบสาวงามโฉมสะคราญนางหนึ่ง จนพระองค์ต้องตกหลุมรักในทันที โดยไม่รอช้า พระองค์ก็ทรงเข้าไป เจริญขอแต่งงานกับสาวงามนางนั้น

หญิงสาวซึ่งก็คือพระแม่คงคาแปลงกายมานั้นได้ตอบตกลง หากแต่มีข้อแม้ว่า...ท้าวศานตनुจะต้องให้คำมั่นสัญญาว่าจะตามใจนางทุกอย่าง ถ้าผิดสัญญาเมื่อใดนางจะจากไปทันที

คำพูดของสาวงามทำให้ท้าวศานตनुนึกถึงคำที่พระบิดาทรงกำชับและแนพระทัยว่า หญิงสาวที่ทรงพบคือคนเดียวกันกับที่พระบิดาทรงให้สัญญาไว้ ประกอบกับกำลังหลงใหลในความงามของนาง พระองค์จึงรับปากนางอย่างไม่มีรีรอ

ท้าวศานตनुพาสาวงามที่พบกันที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคาเข้านครหัสตินาปุระและแต่งตั้งนางเป็นมเหสี ครองชีวิตคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

แต่ความสุขของท้าวศานตनुก็คงอยู่ได้ไม่ยั่งยืน เพราะเมื่อพระมเหสีคนงามประสูติโอรสมาที่ไร พระนางก็จะจับโอรสโยนลงแม่น้ำทันที ทำให้โอรสสิ้นพระชนม์ตั้งแต่ยังไม่ทันลืมตาดูโลก ยิ่งความเศร้าเสียใจแก่ท้าวศานตनुอย่างยิ่งยวด แต่พระองค์ก็ไม่กล้าเอ่ยปากว่ากล่าวพระมเหสีแต่อย่างใด เพราะติดขัดในคำมั่นสัญญาที่เคยให้ไว้ จนกระทั่งพระองค์ต้องสูญเสียโอรสไป ๗ องค์

ในที่สุด พระมเหสีก็ประสูติโอรสองค์ที่ ๘ ซึ่งพระนางก็จะทรงกระทำเช่นเดียวกับที่เคยทำต่อโอรสทั้ง ๗ องค์ แต่ครั้งนี้ท้าวศานตनुทนไม่ไหว ทรงเข้าขัดขวางไว้ไม่ยอมให้นางโยนทารกลงน้ำอีก

พระแม่คงคาในร่างของพระมเหสีคนงามจึงเตือนสติท้าวเธอ ถึงคำสัญญาที่ให้ไว้ว่าจะไม่ขัดใจนางในทุกเรื่องราว หากผิดคำสัญญาเมื่อไรพระนางก็จะจากไปทันที แล้วพระนางก็ทรงเล่าเรื่องราวของเทวดาสुकณะที่ต้องคำสาปให้ท้าวศานตनुได้ทราบ จากนั้นพระนางก็

ทรงอันตรธานหายร่างไปพร้อมกับโอรสองค์ที่ ๘

เรื่องที่เกิดขึ้นทำให้ท้าวศานตุนุเกิดความท้อแท้พระทัยไม่น้อย จึงเสด็จสู่ป่าเพื่อบำเพ็ญตบะหาความสงบทางใจที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคาอยู่นานหลายปี

ส่วนโอรสองค์ที่ ๘ ซึ่งถูกพระชนนีนำตัวไปนั้น ก็ได้เจริญวัยขึ้น เป็นลำดับ ทั้งได้รับการศึกษาจากการสั่งสอนของบรรดาทวยเทพ เช่น ได้รับความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์พระเวทจากฤๅษีวิษณุ สรรพศาสตร์อื่นๆ จากฤๅษีพฤษปะตี และฤๅษีศุกุล (สุก-กะ-ละ) และวิชายิงธนูจากฤๅษีปรศุราม

โอรสองค์นี้มีนามว่า ศานตนพ (แปลว่า ลูกของศานตุนุ) หรือ คงเคยะ หรือ คงคาทัตต์ (คงเคยะและคงคาทัตต์ แปลว่า ผู้มีกำเนิดจากคงคา) หรือ เทวพรต

วันหนึ่ง ขณะที่ท้าวศานตุนุกำลังดำเนินเล่นอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำ

คงคาก็ทรงเห็นเด็กชายคนหนึ่งกำลังยิงธนูเล่น ลูกธนูไปตกซ้อนกัน เป็นเชือกกันกระแสน้ำไว้ไม่ให้ไหล ฝีมือแม่นยำของเด็กน้อยทำให้ท้าวศานตุนุดำเนินเข้าไปใกล้ด้วยความสนใจ แต่แล้วก็ต้องตกตะลึง เมื่อเห็นว่าเด็กคนนี้มีหน้าตาละม้ายคล้ายคลึงกับพระองค์อย่างยิ่ง ทว่าพอท้าวศานตุนุจะทรงพูดด้วย เด็กชายก็รีบวิ่งหนีไปเสียก่อน แล้วสักครู่ต่อมา เด็กน้อยคนนั้นก็กลับมาใหม่ โดยมีพระแม่คงคาเดินตามมาด้วย

เมื่อได้พบหน้ากันอีกครั้ง พระแม่คงคาได้บอกต่อท้าวศานตุนุว่า เด็กชายคนนี้ก็คือโอรสองค์ที่ ๘ ซึ่งพระนางพามาด้วย และบัดนี้พระนางจะมอบโอรสให้ท้าวเธอพากลับบ้านเมืองไป กล่าวจบร่าง

พระแม่คงคาหนีหายไป

ท้าวศานตनुจึงพาเจ้าชายศานตนพผู้เป็นโอรสกลับคืนสู่นคร
หัตถีนาปุระด้วยความปลื้มยินดี และเมื่อเจ้าชายศานตนพเจริญวัย
พอสมควร ท้าวศานตनुก็ทรงสถาปนาให้เป็นพระยุพราช ช่วยบริหาร
ราชการบ้านเมืองตามราชประเพณี

ต่อมาวันหนึ่ง ท้าวศานตनुได้เสด็จไปท่องเที่ยวบริเวณป่าริมฝั่ง
แม่น้ำยมุนา ขณะที่ประทับในป่านั้นพระองค์ทรงได้กลิ่นหอมอบอวล
จรุงใจ จึงทรงค้นหาที่มาจนในที่สุดก็ทรงพบว่า กลิ่นหอมนั้นโชยมา
จากร่างของสาวสวยราวเทพธิดาคนหนึ่ง นางคือ สัตยวดี

เพียงแค่มองเห็น ท้าวศานตनुก็หลงรักนางสัตยวดี (ซึ่งเป็นคน
เดียวกันกับสัตยวดีที่เป็นมารดาของกฤษณะ ไทวปายนะ หรือ ฤๅษี
วูยาส) อย่างจับใจ เมื่อได้รู้ว่านางเป็นลูกสาวของคนหาปลา (ความจริง
นางสัตยวดีไม่ใช่ลูกของคนหาปลา แต่คนหาปลาได้พบนางในห้องปลา
ตัวหนึ่งที่เขาจับได้ คนทั่วไปก็เลยเข้าใจว่านางเป็นลูกคนหาปลา) จึง
เสด็จไปสู่ขอนางจากคนหาปลา

คนหาปลาก็ตอบพระองค์ว่า ยินดีจะยกบุตรสาวให้ หากท้าว
ศานตनुจะทรงให้สัญญาว่า โอรสซึ่งเกิดจากนางสัตยวดีจะต้องได้เป็น
รัชทายาทสืบราชบัลลังก์ต่อไป

ข้อเรียกร้องนี้ทำเอาท้าวศานตनुทรงสะอึก เพราะถึงจะทรง
หลงใหลใฝ่ฝันถึงนางสัตยวดีเพียงใดก็ตาม แต่พระองค์ก็ไม่ทรงลืมนึกว่า
ยังมีเจ้าชายศานตนพ โอรสองค์โตที่เกิดจากพระแม่คงคาอยู่ จึงทรง
รับข้อเรียกร้องของคนหาปลาไม่ได้ ต้องเสด็จกลับราชธานีด้วยพระทัย
อันหม่นหมอง และประชวรลงด้วยความผิดหวัง

อาการประชวรของพระบิดาทำให้เจ้าชายศานตันทพิตทุกข์ร้อน เป็นอย่างยิ่ง พยายามหาสาเหตุแห่งโรค ซึ่งในที่สุดก็ได้รับความจริงจาก อำมาตย์ผู้ใหญ่ เมื่อได้รับความจริงทุกอย่างแล้ว เจ้าชายศานตันทพิทจึง รีบเร่งไปพบคนหาปลาผู้นั้น ขอร้องเขาให้ยกบุตรสาวให้แก่พระบิดา ของพระองค์ โดยยอมรับข้อเรียกร้องของคนหาปลาว่า จะให้โอรสที่ เกิดจากนางสัตยวดีได้เป็นรัชทายาท และสัญญาว่าพระองค์จะไม่เป็น กษัตริย์สืบต่อจากพระบิดา

แต่คนหาปลายังไม่พอใจต่อข้อเสนอเพียงเท่านี้ เขากล่าวว่า แม้ เจ้าชายศานตันทพิทจะยินยอมต่อข้อเรียกร้องของเขาก็ก็ตาม แต่จะมีหลัก ประกันอะไรว่า โอรสของเจ้าชายศานตันทพิทจะยอมรับด้วย

คำพูดของชายหาปลาทำให้เจ้าชายศานตันทพิทเข้าใจจุดประสงค์ ของเขา และเพื่อยืนยันความจริงใจของตนเอง เจ้าชายศานตันทพิทจึง สาบานว่าจะไม่ขอแต่งงานเลยชั่วชีวิต (เพื่อจะได้ไม่มีโอรสมาเป็น ที่หวาดระแวงของชายหาปลา) ชายหาปลาจึงยอมยกบุตรสาวคือ นาง สัตยวดี ให้เป็นมเหสีของท้าวศานตันท

ด้วยความมีน้ำพระทัยกว้างของเจ้าชายศานตันทพิทนั่นเอง ทันทนั้น บรรดาเทพยดาที่ได้ยินการสนทนาของบุคคลทั้งสอง ต่างโปรยข้าว ตอกดอกไม้ลงมาสดุดีเจ้าชายศานตันทพิท พร้อมกับเปล่งเสียงว่า

“ภีษมะ! ภีษมะ!” (แปลว่า ฉกาจฉกรรจ์)

นับตั้งแต่นั้นมา เจ้าชายศานตันทพิทจึงได้สมญานามว่า ภีษมะ

๒...

ด้วยความเสียดลระอันใหญ่หลวงของเจ้าชายศานตทพ หรือ
ภิชมะ จึงช่วยให้งานอภิเษกสมรสระหว่างท้าวศานตทกับนางสตัยวดี
มีขึ้นอย่างมโหฬาร ท่ามกลางความยินดีปรีดาของบรรดาเหล่าอำมาตย์
ข้าราชการ และประชาชนอย่างยิ่ง

โดยเฉพาะท้าวศานตทนั้นทรงซึ่งพระทัยในโอรสมาก ถึงกับได้
ประทานพรให้ว่า ตราบใดที่ภิชมะยังไม่ปลงใจที่จะถึงแก่ความตาย
ตราบนั้นจะไม่มีผู้ใดสามารถฆ่าเขาได้

ท้าวศานตทมีโอรสกับพระนางสตัยวดี ๒ องค์ คือ จิตรรางคทะ
และวิจิตรวริยะ เมื่อเจ้าชายจิตรรางคทะเจริญวัยพอสมควร ท้าวศานตท
ก็สวรรคต เจ้าชายจิตรรางคทะจึงทรงขึ้นครองราชย์สืบต่อจากพระ
บิดา ตามที่ภิชมะได้ให้สัญญาไว้

แต่ต่อมาไม่นาน ท้าวจิตรรางคทะได้เกิดเรื่องต่อสู้กับคนธรรพ์
(พวกเทวดาชั้นผู้น้อยพวกหนึ่ง มีฤทธิ์ อาศัยอยู่บนสวรรค์ก็มี บนโลก
มนุษย์ก็มี ส่วนใหญ่จะอยู่แถบป่าหิมพานต์) แล้วท้าวจิตรรางคทะพ่าย
แพ้ถึงแก่ความตาย เจ้าชายวิจิตรวริยะจึงได้สืบราชสมบัติต่อจาก
เชษฐา แต่เนื่องจากเจ้าชายวิจิตรวริยะยังเยาว์วัยอยู่ ภิชมะซึ่งเป็น
พี่ชายต่างมารดาจึงเป็นผู้สำเร็จราชการดูแลราชกิจแทน

วันเวลาผ่านไป เมื่อท้าววิจิตรวริยะเติบโตเป็นหนุ่ม พอดีกับ
ราชาแห่งแคว้นกาศิได้จัดพิธีสยมพร (เลือกคู่) ให้แก่ราชธิดาทั้ง ๓
องค์คือ อัมพา อัมพิกา และอัมพาลิกา

ภิชมะคิดจะให้ท้าววิจิตรวริยะได้ราชธิดาทั้งสามองค์นี้เป็นมเหสี

จึงเดินทางไปร่วมพิธีด้วย แต่ไม่ได้ทำตามกติกาของพิธีสุมพร (ให้หญิงสาวเลือกคู่ด้วยตัวเอง) ทว่าใช้กำลังเข้าช่วงชิงราชธิดาทั้งสามองค์ไปแทน (วิธีนี้เรียกว่า รากษส-วิวาห์ หรือการแต่งงานแบบยักษ์) และกองทัพของภีษมะก็ได้เป็นฝ่ายชนะ

ระหว่างเดินทางกลับนครหัสตินาปุระ เจ้าหญิงอัมพาได้ทูลให้ภีษมะรู้ว่า นางได้รับหมั้นและปลงพระทัยรักอยู่กับราชาศาลวะแล้ว และถึงอย่างไรก็绝不会ขอรักผู้อื่นอีก ภีษมะจึงปล่อยตัวเจ้าหญิงอัมพาไป พาแต่เจ้าหญิงอัมพิกาและเจ้าหญิงอัมพาลิกากลับราชธานีเท่านั้น

ส่วนเจ้าหญิงอัมพาราชธิดาองค์โตนั้น แม้จะได้รับการปล่อยตัวเป็นอิสระกลับสู่นครกาศิได้ก็ตาม แต่ราชาศาลวะกลับไม่ยอมอภิเษกสมรสด้วย เพราะเกรงเสียงครหานินทาในทำนองไม่เป็นมงคลระหว่างที่นางต้องตกไปอยู่ในกำมือของฝ่ายภีษมะ ทำให้เจ้าหญิงอัมพามีความแค้นใจต่อภีษมะมาก และด้วยความเสียใจ นางได้ออกไปบำเพ็ญตบะ แสดงความภักดีต่อพระศิวะผู้เป็นเจ้า พระศิวะพอพระทัยต่อการบำเพ็ญเพียรของนางจึงประทานพรให้นางได้ไปเกิดเป็นโอรสของท้าวทฤษัฑ ชื่อว่า ศิขัณฑิน เพื่อจะได้สังหารภีษมะเป็นการแก้แค้น

ท้าววิจิตรวีระเป็นกษัตริย์ที่หมกมุ่นในกามคุณ ดังนั้นหลังจากได้อภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงอัมพิกาและเจ้าหญิงอัมพาลิกาได้ชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว ก็ประจวบและสวรรคตด้วยโรคภัย (ชื่อโรคตามตำราแพทย์แผนโบราณว่า ทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีอาการผอมแห้ง ตัวเหลือง เท้าเย็น) โดยยังไม่ทันมีโอรสหรือธิดาเลยแม้แต่องค์เดียว

เรื่องนี้ทำให้พระนางลัตยวดีพระชนนีของท้าววิจิตรวีระทรงวิตกกังวลยิ่ง เพราะเกรงว่าจะไม่มีผู้สืบราชสมบัติและราชสกุลต่อไป

จึงปรึกษาและขอร้องให้ภีษมะรับหน้าที่ ‘นโยค’ (ประเพณีในอินเดีย สมัยโบราณคือ หากสตรีคนใดสามีตายโดยไม่มีบุตร พี่ชายหรือญาติ ที่ใกล้ชิดของสามีที่ตายไปนั้น อาจจะได้รับเป็นสามีของสตรีนั้นได้ เพื่อจะได้มีบุตรสืบสกุล)

แต่ภีษมะปฏิเสธ เพราะเขาได้สาบานเอาไว้แล้วว่าจะไม่แต่งงาน เลยชั่วชีวิต และได้แนะนำให้พระนางสัตยวดีเชิญโอรสองค์โตของ พระนางมาทำหน้าที่นี้แทน

พระนางสัตยวดีจึงสำรวจจิตตั้งสมาธิเรียกฤษีอายุาสีให้มาหา ทานใด ฤษีอายุาสีซึ่งขณะนั้นกำลังสาธยายพระเวทย์ให้สาธุศิษย์ฟังอยู่ถึง ป่าหิมพานต์ ก็ได้มาปรากฏตัวต่อหน้าพระมารดา เมื่อได้ทราบเรื่องราวโดยละเอียดแล้ว ฤษีอายุาสีก็ตอบตกลงยินดีจะทำตามความคิดของ มารดา

เมื่อแก้ปัญหาได้เปลาะหนึ่งแล้ว พระนางสัตยวดีก็ต้องพยายาม แก้ปัญหาเปลาะที่สอง คือโน้มน้าวใจสองศรีสะใภ้ให้เห็นแก่นาคของชาติตระกูลและบ้านเมือง ยอมปฏิบัตินโยค พระนางต้องเกลี้ยกล่อม อยู่เป็นเวลานานกว่าสองมหะสมัยจะยอมตาม

แต่เนื่องจากรูปลักษณ์ของฤษีอายุาสีนั้น มีผมเผ้าหนวดเครา ยุ่งเหยิงรุงรัง และร่างกายมอมแมมด้วยเถาและฝุ่นเยี่ยง ‘สาธุ’ (นักบวชฮินดู) ได้ก่อให้เกิดความระอึกระอ่วนสะอิดสะเอียนแก่ เจ้าหญิงอัมพิกาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นระหว่างที่ต้องปฏิบัติหน้าที่นโยค กับฤษีอายุาสี นางจึงหลับตาอยู่ตลอดเวลา ผลก็คือนางได้บุตรชายซึ่ง มีนัยน์ตาบอดทั้งสองข้าง ชื่อว่า ฤๅชราชกุมาร (หริด-ตะ-ราด)

สำหรับเจ้าหญิงอัมพิกาก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากระหว่างปฏิบัติ

หน้าที่นโยกับฤษีอายุสันั้น นางพรีนพรีงจนหน้าตาว่างกายซีดขาว ผลก็คือนางได้บุตรชายที่มีผิวพรรณขาวซีด ด้วยเหตุนี้โอรสของนางจึงได้ชื่อว่า ปาณฑุ (ปาน-ตุ แปลว่า ซีด หรือขาว)

พระนางสตัยวดีเห็นสภาพอันไม่เป็นปกติของหลานทั้งสองแล้วไม่สบายใจนัก จึงขอร้องให้เจ้าหญิงอัมพิกาปฏิบัตินโยกับฤษีอายุสัอีกครั้ง

เจ้าหญิงอัมพิกาไม่เต็มใจแต่ก็ไม่กล้าปฏิเสธ จึงใช้อุบายให้ทาสสาวคนหนึ่งปลอมตัวเป็นนางเข้าไปปฏิบัตินโยกับฤษีอายุสัในยามค่ำคืนแทน และบุตรชายที่เกิดจากนางทาสีในครั้งนี้ได้ชื่อว่า วิฑูร

ภีษมะได้บำรุงเลี้ยงดูกุมารทั้งสามคือ ธฤตราษฎร์ ปาณฑุ และ วิฑูร เป็นอย่างดี (ทั้งสามกุมารนี้ถือว่าเป็นโอรสของท้าววิจิตรวีระยะ เพราะเป็นโอรสที่เกิดจากการปฏิบัตินโย) จนกุมารทั้งสามเจริญวัยขึ้น ท้าวธฤตราษฎร์นั้นมีกำลังประหนึ่งช้างสาร ส่วนท้าวปาณฑุก็มีฝีมือในการยิงธนูเป็นอย่างดี สำหรับวิฑูรนั้นมีสติปัญญาเป็นเลิศและรักความเป็นธรรมอย่างยิ่ง จนได้รับสมญาว่า 'มหามติ'

เนื่องจากท้าวธฤตราษฎร์เนตรบอดทั้งสองข้าง และมหามติวิฑูรนั้นเกิดจากมารดาที่มีสกุลต่ำต้อย ท้าวปาณฑุจึงได้ขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์แห่งนครหัสตินาปุระ

ด้วยอยากเห็นหลานทั้งสามมีความสุขเยี่ยงบุรุษชนทั้งหลาย ภีษมะจึงจัดการสู่ขอเจ้าหญิงคานธารี ธิดาของท้าวสุพล แห่งนครคันธาระ (คันธารราช) ให้อภิเษกสมรสกับท้าวธฤตราษฎร์ ด้วยความเคารพรักต่อสวามีผู้มีเนตรบอดทั้งสองข้าง เจ้าหญิงคานธารีจึงได้ใช้ผ้าผูกตาของนางเสีย เพื่อไม่ให้มองเห็นอะไรได้เช่นเดียวกับสวามีของนางตลอด

ชีวิต

ในเวลาไล่เลี่ยกัน ภิษมะก็ได้ออกไปหาเจ้าหญิงกุนตี ธิดาของราชาศุระแห่งนครมถุรา ให้อภิเษกสมรสกับท้าวปาณฑุ (เจ้าหญิงกุนตีเป็นพระขนิษฐาของท้าววิสุเทพ พระบิดาของพระกฤษณะ ราชาศุระได้ยกเจ้าหญิงกุนตีให้เป็นธิดาบุญธรรมของราชากุนตีโมชตั้งแต่นางยังเยาว์ ทั้งนี้เนื่องจากราชากุนตีโมชไม่มีโอรสและธิดา และระหว่างที่ยังพำนักอยู่กับพระบิดาบุญธรรมนี้ วันหนึ่ง ฤษีหุรวาส ผู้มีอิทธิฤทธิ์และวาลาลิทธิได้ไปเยี่ยมราชากุนตีโมช และได้รับการปรณิบัติจากเจ้าหญิงกุนตีอย่างดียิ่ง ทำให้ฤษีหุรวาสพอใจจึงให้พรเจ้าหญิงกุนตีว่า หากนางประสงค์จะมีบุตรกับเทพเจ้าองค์ใด ก็ขอให้ได้สมดังปรารถนา พร้อมกับสอนมนตร์ในการอัญเชิญเทพเจ้ามาหาให้นางด้วย

ต่อมาเจ้าหญิงกุนตีได้ทดลองใช้มนตร์นี้เชิญสุรยเทพ (พระอาทิตย์) ลงมาหา แล้วทันใดนั้นเององค์สุรยเทพก็ปรากฏต่อหน้านาง และถามว่านางต้องการอะไร เจ้าหญิงกุนตีอดตกใจไม่ได้ เพราะนึกไม่ถึงว่ามนตร์จะมีความศักดิ์สิทธิ์และรวดเร็วถึงเพียงนี้ จึงตอบสุรยเทพไปว่า นางไม่ได้ต้องการสิ่งใด เพียงแค่ทดลองมนตร์เท่านั้น แต่สุรยเทพกลับว่า มนตร์เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะใช้ทดลองเล่นๆ ไม่ได้ และได้ประทานโอรสแก่เจ้าหญิงกุนตีองค์หนึ่ง โดยที่นางไม่ต้องเสียความบริสุทธิ์แต่อย่างใด

จากนั้นเจ้าหญิงกุนตีก็ให้กำเนิดโอรสซึ่งประสูติออกจากครรภ์นางมาพร้อมด้วยเลือดเกาะและอาวูธ แต่ด้วยความอายและกลัวคำครหา เจ้าหญิงกุนตีได้ทิ้งทารกน้อยนั้นลงในแม่น้ำ บังเอิญนั้นทนะซึ่งเป็นสารถีของท้าวธฤตราษฎร์ กับภรรยาชื่อ ราธา ได้พบทารกเข้า

จึงเก็บมาเลี้ยงและให้ชื่อว่า วสุณะ ซึ่งแปลว่า ผู้ที่เกิดมาพร้อมด้วยสมบัติติดตัว)

ต่อมา ภิษมะได้ยินกิตติศัพท์ความงามของเจ้าหญิงมาทรีขนิษฐาของราชาศัลยะ แห่งแคว้นมัทระ (ปัจจุบันคือ มัทราส) ด้วยความรักทำวปาดนุและต้องการได้แคว้นมัทระไว้เป็นพันธมิตร ภิษมะจึงได้ลู่ขอเจ้าหญิงมาทรีมาเป็นเมสสีของทำวปาดนุอีกองค์หนึ่ง สำหรับมหามติวิหุรนั้น ภิษมะก็ได้ลู่ขอธิดาของราชาเทวกะ ซึ่งเกิดจากชนนีในวรรณะแพศย์ให้เป็นชายา ทั้งสองมีโอรสธิดาด้วยกันหลายองค์

พี่น้องทั้งสามคือ ทำวธฤตราษฏร์ ทำวปาดนุ และมหามติวิหุร ต่างก็ดำรงชีวิตอย่างผาสุกอยู่ในนครหัสตินาปุระ โดยมีภิษมะผู้มีศักดิ์เป็นลุงคอยช่วยให้คำแนะนำในงานกิจการบ้านเมือง

วันหนึ่ง ฤษิวายสได้มาเยี่ยมทำวธฤตราษฏร์ และได้รับการต้อนรับจากเจ้าหญิงคานธารีเป็นอย่างดี ฤษิวายสจึงอวยพรให้นางมีโอรส ๑๐๐ องค์ และธิดา ๑ องค์

เจ้าหญิงคานธารีอุ้มท้องอยู่นานถึง ๒ ปี จึงคลอดออกมาเป็นก้อนเนื้อใหญ่ ฤษิวายสรีบรุดมาแยกก้อนเนื้อนั้นออกเป็น ๑๐๑ ชิ้น แล้วดองเนื้อแต่ละชิ้นไว้ในหม้อเนยใส พร้อมกับสั่งเจ้าหญิงคานธารีให้เปิดหม้อเนยใสทั้ง ๑๐๑ ใบนั้น ในอีก ๒ ปีให้หลัง เสร็จแล้วฤษิวายสจึงกลับที่พำนักไป

พอครบ ๒ ปี เจ้าหญิงคานธารีก็ทำตามที่ฤษิวายสสั่งไว้ ผลปรากฏว่า จากหม้อเนยใสใบแรกมีโอรสประสูติออกมาพร้อมกับส่งเสียงร้องเหมือนลา ทันใดนั้น ลาทั่วประเทศ ลุ่ซิ่งจิ้งจอก แร้ง

และกา ต่างพากันส่งเสียงร้องรับกันแข็งแ่ ท้องฟ้ามีดมิติไปทั่วทั้ง
สี่ทิศ ลมแรงพัดกระโชกถี่ๆ เป็นระยยะๆ เกิดไฟไหม้ป่าลุกลามอย่าง
โชติช่วง ยังความประหลาดใจยิ่งแก่ผู้ที่ได้พบเห็น ไอรสองค์นี้นามว่า
ทุรโยธน์ เป็นไอรสองค์ใหญ่ใน ๑๐๑ องค์ ที่เกิดแต่เจ้าหญิงคานธารี

เหตุอาเพศที่เกิดขึ้นพร้อมกับการประสูติของไอรสองค์นี้
บรรดาปโรหิตาจารย์ต่างลงความเห็นว่ ดวงของไอรสเป็นกาลกิณี จะ
นำภัยและความหายนะมาสู่บ้านเมืองและวงศ์ตระกูล ต่างทูลขอให้ท้าว
ธฤตราษฎร์นำกุมารองค์นี้ไปทิ้งเสีย แต่ด้วยความรักที่มีต่อลูก ท้าว
ธฤตราษฎร์จึงไม่สามารถทำตามคำแนะนำนี้

นอกจากเกิดเหตุการณ์ประหลาดกับไอรสองค์โตแล้ว ไอรสอีก
๔๔ องค์ และธิดา ๑ องค์ ต่างก็ประสูติออกจากหม้อเนยใสด้วยความ
เรียบง่าย และในระหว่างที่พระนางคานธารีกำลังอุ้มครรภ์แก่อยู่นั้น
ท้าวธฤตราษฎร์ได้มีไอรสกับนางกำนัลในวาระขณะแพทย์ (ไวศยยะ) องค์
หนึ่งชื่อ ยุกุตสุ (ไอรสองค์นี้ได้ไปเข้ากับฝ่ายปาดทพในสงครามมหา
ภารตะ)

ไอรสทั้ง ๑๐๐ องค์ ที่เกิดแต่พระนางคานธารีนี้ได้รับการขนาน
นามรวมกันว่า เการพ (แปลว่า ผู้สืบเชื้อสายจากกुरु เกิดจากศัพท์
คำว่า กुरु ซึ่งเป็นนามหนึ่งของท้าวประติปะ พระบิดาของท้าวศานตनु
ในมหากาพย์มหาภารตะ มักจะใช้กับไอรส ๑๐๐ องค์ ของท้าวธฤตรา-
ษฏร์โดยเฉพาะ)

สำหรับวิถีชีวิตที่สมควรจะราบรื่นขึ้นสุขของท้าวปาดทพนั้น กลับ
มีอุปสรรคขึ้นเมื่อวันหนึ่ง ท้าวปาดทพเสด็จประพาสป่าพร้อมด้วยเหล่า
ข้าราชการบริวาร ระหว่างกำลังชมนกชมไม้ก็บังเอิญเหลือบไปเห็นกวาง

คู่หนึ่งกำลังเสเพลสังวาสกันอยู่ ด้วยความคะนองมือและไม่ทันยั้งคิด ทำวปาดนทุก็ยิงธนูใส่กวาง ทำให้กวางตัวเมียตายลงและกวางตัวผู้ พลัดตกจากหลังตัวเมียทันที

แต่แล้วเรื่องที่ทำวปาดนทุคาดไม่ถึงก็เกิดขึ้น กวางตัวผู้ที่ถูกธนู ได้เอ่ยคำพูดเป็นภาษาคนบอกว่า ตนเป็นพราหมณ์แปลงร่างมา หากความสุขอยู่ในป่า และสาปทำวปาดนทุว่า ต้องตายขณะเสเพลสุขกับ ภรรยา และภรรยาจะต้องตายตามไปด้วย พอกล่าวจบกวางพราหมณ์ ก็สิ้นใจตายข้างกวางตัวเมีย

เรื่องนี้สร้างความวิตกกังวลใจแก่ทำวปาดนทุมาก จนในที่สุด ตัดสินพระทัยจะล้างบาปด้วยการสละราชสมบัติออกบำเพ็ญศีลภาวนา ในป่า โดยมีพระนางกุนตีและพระนางมาทรีตามเสด็จไปบำเพ็ญเพียร ด้วย ทำวปาดนทุราชกุมารจึงขึ้นครองราชย์แทนทำวปาดนทุผู้เป็นอนุชา

แต่ถึงแม้จะออกมาบำเพ็ญศีลล้างบาปอยู่ในป่าแล้วก็ตาม ก็ไม่ ช่วยให้ทำวปาดนทุสบายพระทัยขึ้นเท่าไร เพราะทรงระลึกถึงคำสอน ในศาสนาได้ว่า ผู้ที่ไม่มีบุตรจะประสบกับความทุกข์ทรมานในภพหน้า ด้วยไม่มีใครคอยทำบุญกรวดน้ำแผ่ส่วนกุศลไปให้

เมื่อความทุกข์ใจของสวามีนี้ทราบไปถึงพระนางกุนตี พระนาง จึงทูลให้ทรงทราบถึงพรที่พระนางได้รับจากฤๅษีทรวาส ในการที่จะมี บุตรกับเทพเจ้าได้ตามปรารถนา ทำวปาดนทุทรงพอใจในข่าวดีนี้มาก และอนุญาตให้พระนางกุนตีอัญเชิญเทพเจ้ามาประทานโอรสให้ เพื่อ จะได้สืบราชตระกูลต่อไป

พระนางกุนตีจึงได้อัญเชิญเทพเจ้า ๓ องค์ มาประทานโอรสให้ พระนาง โดยลำดับดังนี้

๑. พระธรรมเทพ หรือธรรมราช ประทานโอรสองค์ใหญ่ให้
คือ ยุธิษฐิระ

๒. พระวายุ หรือพระพาย ประทานโอรสองค์ที่ ๒ คือ ภิรมะ
(ภิรมเสน)

๓. พระอินทร์ ประทานโอรสองค์ที่ ๓ คือ อรชุน

เมื่อเห็นพระนางกุนตีมีโอรสแล้วเช่นนี้ พระนางมาทริกีนึกอยาก
จะมีโอรสบ้าง จึงขอร้องให้พระนางกุนตีช่วยสอนมนตร์อัญเชิญเทพเจ้า
แก่พระนาง ซึ่งพระนางกุนตีก็ยินดีสอนให้ ผลก็คือ พระนางมาทริก็ได้
อัญเชิญพระอัศวินฝาแฝด มาประทานโอรสฝาแฝดให้คือ นกุล และ
สหเทพ

พระกุมารทั้ง ๕ องค์นี้คือ ยุธิษฐิระ ภิรมะ อรชุน นกุล และ
สหเทพ มีนามเรียกรวมกันว่า ‘ปาณฑพ’ (ปาน-ตบ) ซึ่งแปลว่า เกิด
จากท้าวปาณฑุ เพราะโดยประเพณีแล้วถือว่า พระกุมารทั้งห้านี้เป็น
โอรสของท้าวปาณฑุ

ด้วยประการฉะนี้ ท้าวปาณฑุและมเหสีทั้งสองจึงต่างชื่นชมยินดี
ที่ได้มีโอรสสมความมุ่งมาดปรารถนา แต่ความสุขที่ได้รับนี้ก็มิได้อยู่แค่
ช่วงสั้นๆ เท่านั้น เมื่อวันหนึ่งในฤดูใบไม้ผลิที่ธรรมชาติกำลังนำอภิมภย
ท้าวปาณฑุได้ชวนพระนางมาทริไปเดินเล่นด้วยกันที่ชายป่าริมลำธาร
ห่างจากอาศรมที่พักไปไม่กี่ไกลนัก และด้วยแรงสาปก่อนตายของ
พราหมณ์แปลงร่างเป็นกวาง ท้าวปาณฑุก็อดกลั้นต่อความเย้ายวนของ
ธรรมชาติไม่ไหว ได้ร่วมเสพลังวาสกับพระนางมาทริ แล้วในขณะที่
กำลังเสพลูขี้เือง ท้าวเธอก็หทัยวายและสิ้นพระชนม์ลงอย่างกะทันหัน
ยังความโศกเศร้าเสียใจต่อพระนางกุนตีและโอรสทั้งห้าเป็นอย่างยิ่ง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระนางมาทรินั้น ได้กระโดดลงในกลางจิตกาธานที่กำลังเผาผลาญพระศพของสวามี ลั่นพระชนม์ตามไปด้วยอย่างน่าอเนจอนาถ

ภายหลังจากได้พระราชทานเพลิงศพท้าวปาณฑุเรียบร้อยแล้ว บรรดาฤๅษีมุณีที่บำเพ็ญพรตอยู่ในป่า ได้แนะนำให้พระนางกุนตีพาโอรสทั้งห้ากลับคืนไปพำนัก ณ พระราชฐานในนครหัสตินาปุระเช่นเดิม

พระนางกุนตีได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากภริษมะ ท้าวธฤต-
ราชภูรี และมหามติวิฑูร โดยจัดให้พี่น้องปาณฑพทั้งห้าได้พำนักอยู่ในวังเดียวกันกับพี่น้องเกาฬทั้งร้อยที่เป็นโอรสของท้าวธฤตราชภูรี และได้รับการดูแลเอาใจใส่ทั้งความเป็นอยู่ตลอดจนการศึกษาอย่างดีเหมือนๆ กัน

แต่ในบรรดาพระกุมารทั้ง ๑๐๕ องค์นี้ ภริษมะเป็นผู้ที่มีกำลังวังชามากที่สุด เวลาเล่นด้วยกันกับพระกุมารองค์อื่นๆ มักจะเล่นชัตคอคเอาชนะเขาด้วยกำลัง โดยเฉพาะกับพี่น้องเกาฬทั้ง ๑๐๐ องค์ เรื่องนี้ยังความขุ่นข้องหมองใจให้แก่หุรโยธน์และน้องๆ อีก ๙๙ องค์ เป็นอย่างมาก

ฤๅษีว्याสสามารถสังเกตเห็นความยุ่งยากในกาลอนาคตจึงได้รับรูดจากป่าที่พำนักมายังราชสำนักแห่งนครหัสตินาปุระ เกลี่ยกล่อมให้พระนางสัตยวดี พระมารดา และพระนางอัมพิกา กับพระนางอัมพาลิกาให้ออกมาบำเพ็ญพรตในป่าเพื่อจะได้หลีกเลี่ยงเรื่องร้อนใจในครั้งนี้อย่างสิ้นเชิง ซึ่งพระนางสัตยวดีและสองศรีสะใภ้ก็เชื่อถือและทำตามคำแนะนำของฤๅษีว्याสโดยดี

ในที่สุด ทั้ง ๓ นาง ก็ได้สิ้นชีวิตในป่าตามความร่ำโรยของ
สังขารในกาลต่อมา

ส่วนวสุขณะะ (โอรสองค์โตของพระนางกุนตี แต่สารถิของท้าวม
ฤๅษีได้เก็บมาเลี้ยงเป็นบุตร) ก็พลอยเติบโตขึ้นมาท่ามกลาง
พราหมณาจารย์ผู้รอบรู้ในคัมภีร์พระเวท และศิลปวิทยาแขนงต่างๆ
รวมทั้งวิชาการรบด้วย เนื่องจากวสุขณะะได้อยู่ใกล้ชิดกับเหล่า
พี่น้องเคารพทั้งร้อยนั่นเอง

วันหนึ่ง พระอินทร์ได้แปลงร่างเป็นพราหมณ์เฒ่ามาขอเกาะที่
สวมอยู่บนร่างของวสุขณะะ (เกาะนี้เกิดมาพร้อมกับการประสูติของ
วสุขณะะ) เพราะต้องการเอาไปให้อรชุนผู้เป็นบุตรของตนใช้

ด้วยความเคารพต่อพราหมณ์ วสุขณะะรีบตัดเสื้อเกาะของตน
ออกให้พระอินทร์ทันที นับแต่นั้นมา วสุขณะะจึงได้ชื่อว่า ภาระณะ
แปลว่า ผู้ที่ตัด (เสื้อเกาะ) ออก

ความขัดแย้งระหว่างเหล่ากุมารเอกกับปาณฑพนั้นได้ทวี

ความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ถึงขั้นที่ทุรโยธน์วางแผนคิดกำจัดภีมะด้วย
การวางยาพิษ โดยเริ่มจากการชวนพวกพี่น้องปาณฑพไปเล่นน้ำใน
แม่น้ำคงคาด้วยกัน พอต่างเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนานจนภีมะเริ่มรู้สึก
ทิว ทุรโยธน์ก็ยื่นขนมที่ซ่อนยาพิษอยู่ภายในให้ ภีมะไม่รู้ถึงเล่ห์กลก็
รับมากินด้วยความยินดี แล้วก็ลงน้ำไปดำผุดดำว่ายเล่นอีกครั้ง

เพียงชั่วครู่ พิษของยาก็เริ่มสำแดงฤทธิ์ ทำให้ภีมะรู้สึกอ่อนแรง
และวิงเวียนศีรษะ ไม่สามารถจะเล่นน้ำต่อไปได้ จึงค่อยๆ ประคอง
ร่างขึ้นฝั่ง พอขึ้นบนบกได้ก็เป็นลมหมดสติที่โคนไม้ต้นหนึ่ง ทุรโยธน์

และห้องๆ ที่เฝ้าจับตาดูภิมะอยู่ ก็รีบช่วยกันใช้เถาวัลย์มัดร่างของภิมะแล้วหามไปถ่วงลงในแม่น้ำคงคา

ทว่า ยังนับเป็นโชคตัวอย่างมหาศาลที่บังเอิญจุดที่พี่น้องเงารพถ่วงร่างภิมะลงไปในนั้น เป็นปากทางที่จะลงไปสู่โลกบาดาล ร่างที่หมดสติของภิมะจึงถูกกระแสน้ำพัดพาไปยังโลกบาดาล บรรดางูที่เฝ้าอยู่ที่ปากทางเข้า เห็นมีร่างคนล่องล้าแดนเข้ามา ต่างก็พากันเข้ารุมกัดและปล่อยพิษของตนเข้าสู่ร่างของภิมะ

ในทันทีที่ถูกพิษของงูร้าย พิษในขนมที่ภิมะหลงกินเข้าไปก็คลายกำลังลง ทำให้ภิมะคืนสติและมีกำลังขึ้นมาดังเดิม จึงสามารถดิ้นหลุดจากพันธนาการที่มัดร่างของตนอยู่ พอหลุดจากเถาวัลย์ที่มัดได้ ภิมะก็เริ่มต่อสู้กับพวกงูร้ายที่ห้อมล้อม จนพวกงูร้ายต้องแตกกระเจิงพร้อมกับนำความไปแจ้งต่อพญานาคवासูกรี

เมื่อได้ทราบเรื่อง พญานาคवासูกรีก็ชวมนาครอีกจำนวนหนึ่งรีบรุดไปยังที่เกิดเหตุ ในบรรดานาคอาวุโสที่ร่วมทางมากับพญานาคवासูกรีนั้น มีนาคอยู่ตนหนึ่งชื่อ อารยกะ ซึ่งเป็นตาหวดของพระนางกุนตีพระชนนีของภิมะ พอเห็นภิมะเข้า นาคอารยกะก็จำได้ว่าเป็นเชื้อสายของตน เรื่องที่ตั้งท่าว่าจะร้ายจึงกลายเป็นดีไป พญานาคवासูกรีต้อนรับภิมะให้พักอยู่ในบาดาลด้วยความรักและเมตตา

ณ ที่นี้ ภิมะได้รับอนุญาตจากพญานาคवासูกรีให้ดื่มน้ำอมฤต (น้ำทิพย์หรือน้ำอมตะ นับว่าผู้ใดได้ดื่มาแล้วจะมีพลังมหาศาล) ที่พญานาคเก็บไว้ ภิมะได้ดื่มน้ำอมฤตไปถึง ๘ กุณโศ และพักอยู่ที่โลกบาดาลอย่างแสนสบาย

ในขณะเดียวกัน พระนางกุนตี และสี่พี่น้องปาณฑพ ต่างก็

กระวนกระวายใจด้วยความเป็นห่วงที่ภีมะหายไป ด้วยความทุกข์ใจ พระนางกุนตีได้นำเรื่องที่ภีมะหายไปไปปรึกษามหามติวิฑูร ซึ่งมหามติวิฑูรก็ได้แต่ปลอบใจพระนางว่า ภีมะคงมิได้เป็นอันตรายแต่อย่างใด เพราะฤๅษียาสได้เคยกล่าวไว้ว่า ห้าพี่น้องปาณฑพต่างมีอายุยืนยาว แม้คำพูดของมหามติวิฑูรจะช่วยให้พระนางกุนตีและลูกๆ คลายใจได้บ้าง แต่ในส่วนลึกของจิตใจก็ยังอดเป็นห่วงไม่ได้

ภีมะอาศัยอยู่ในบาดาลได้ ๘ วัน ก็รำลึกถึงแม่และพี่น้อง จึงทูลลาพญานาคवासูกรี พญานาคก็ให้จัดงานเลี้ยงอำลา แล้วพาภีมะขึ้นจากโลกบาดาลมาส่งที่ท่าน้ำที่มีชื่อว่า ประมาณโกฏิ

พอกลับถึงโลกมนุษย์ ภีมะก็รีบรุดกลับวังไปหามารดาและพี่น้องทั้งปวง เมื่อหกชีวิตแม่ลูกได้พบหน้ากันอีกครั้งย่อมนำความดีใจมาสู่ทุกคน แต่เพื่อความปลอดภัย ยูธิษฐิระได้กำชับให้ภีมะเก็บเรื่องที่ได้พบได้เห็นในระหว่างหายตัวไปนั้นเป็นความลับ

ในมหากาพย์ภารตะกล่าวว่า...ใครก็ตามซึ่งมีพระเจ้าเป็นผู้อภิบาลอยู่แล้วไซ้ แม่ศัตรูจะพยายามทำลายล้างเพียงไรก็ตาม เขาผู้นั้นก็จะแคล้วจากภัยอันตรายไปได้เสมอ ที่ว่ามานี้ฉันใดกรณีของภีมะก็ฉันนั้น...

๓...

นับแต่ภิมะถูกปองร้ายจากเหล่าพี่น้องเการพ ห้าพี่น้องปาณฑพ
ก็ระมัดระวังตัวกันมากขึ้น ทำให้ฝ่ายทुरโยธน์ที่จ้องคอยจะทำร้ายไม่มี
โอกาสลงมือได้อีก

เป็นประเพณีในสมัยนั้นที่โอรสในตระกูลษัตริย์จะต้องเรียน
วิชาการรบ (คัสตรวិทยา) ควบคู่ไปกับการเล่าเรียนวิชาความรู้อื่นๆ
ดังนั้น พระกุมารทั้งสองตระกูลคือ พี่น้องเการพทั้งร้อย และพี่น้อง
ปาณฑพทั้งห้า จึงได้ศึกษาวิชาการรบจากพราหมณ์ฤๅจารย์
(อาจารย์ฤๅปะ)

วันหนึ่ง เหล่าพระกุมารทั้งสองตระกูลได้ออกไปเล่นลูกคลี
กรีฑาด้วยกัน และบังเอิญลูกคลีพลัดหล่นลงไปในบ่อน้ำลึก พระกุมาร
ทั้งหลายพยายามจะกู้ลูกคลีขึ้นมาจากบ่อ แต่ไม่มีผู้ใดทำได้สำเร็จ พอดี
มีพราหมณ์ชราผู้หนึ่งผ่านมาพบเข้า เขาจึงช่วยกู้ลูกคลีให้ด้วยการใช้
วิชาyingchn โดยyingchnลูกแรกไปปักที่ลูกคลีก่อน แล้วyingchnลูกต่อไปไป
ปักไว้ที่ปลายchnลูกก่อนหน้าต่อกันเป็นทอดๆ จนปลายchnขึ้นมาถึง
ปากบ่อ จึงค่อยดึงchnขึ้นเก็บเอาลูกคลีขึ้นมา

ฝีมือchnอันเฉียบขาดของพราหมณ์แปลกหน้า ทำเอาเหล่าพระ
กุมารพากันตื่นตะลึง และแน่ใจว่าพราหมณ์เฒ่าผู้นี้จะต้องไม่ใช่บุคคล
ธรรมดา แต่เมื่อถามว่าท่านเป็นใคร พราหมณ์ผู้เฒ่ากลับบอกให้เหล่า
พระกุมารนำเรื่องที่เกิดขึ้นไปเล่าให้ท้าวภิษมะผู้เป็นอัยกา (ปู่) ฟัง ก็
จะได้รู้เอง

เมื่อเรื่องราวถึงท้าวภิษมะ ท้าวเธอก็รู้ได้ทันทีว่าพราหมณ์ผู้นี้
จะต้องเป็น โทฺรณาจารย์ (อาจารย์โทฺรณะ) แน่ๆ เพราะพราหมณ์

โทรณะเป็นผู้ที่มีฝีมือช่างแกะสลักที่ดีที่สุด และเมื่อมีผู้มีฝีมือขนาดนี้มาถึงบ้านเมือง ท้าวเกษมที่ประสงค์จะแสวงหาอาจารย์ดีมีฝีมือให้แก่เหล่าหลานๆ เสมอมาย่อมยินดีเป็นที่สุด พร้อมทั้งรีบเชื้อเชิญโทรณาจารย์เข้าวังมาเป็นอาจารย์สอนวิชาการให้แก่เหล่าพระกุมารทั้ง ๑๐๕ องค์

โทรณาจารย์ตอบรับคำเชิญด้วยความยินดี เพราะการเดินทางมาเมืองหัตถินาปุระของเขาครั้งนี้ ก็มีจุดมุ่งหมายในใจเช่นกัน เนื่องจากโทรณาจารย์หรือพราหมณ์โทรณะนี้เป็นบุตรของฤๅษีภักทวาช วิชาเรียนศิลปวิทยาทุกแขนงอย่างแตกฉาน และมีความเชี่ยวชาญในวิชายิงธนูเป็นพิเศษ ได้รับคำสั่งตรารุชานาประการจากฤๅษีปรศุราม ผู้เป็นปรมาจารย์ในวิชาการรบไว้เป็นอาวุธป้องกันตัวอีกด้วย จึงเป็นผู้ที่มีฝีมือในด้านการรบพุ่งหาคณสมอเหมือนได้ยากยิ่ง แต่ก็มีฐานะยากจน

ในสมัยเยาว์วัย พราหมณ์โทรณะมีเพื่อนอยู่คนหนึ่งคือ เจ้าชายทรุพ์ท โอรสของท้าวปฤษกะ กษัตริย์แห่งแคว้นปัญจาละ ทั้งสองศึกษาวิชาอยู่ด้วยกัน เจ้าชายทรุพ์ทได้ออกปากแก่โทรณะว่า หากได้สืบราชสมบัติเมื่อไร ก็ยินดีจะรับโทรณะไว้เป็นอาจารย์ในราชสำนัก

ต่อมา พราหมณ์โทรณะได้แต่งงานกับน้องสาวของพราหมณ์กฤปะ (อาจารย์คนแรกของเหล่าพี่น้องตระกูลเการพและปาณฑพ) ทั้งสองมีบุตรด้วยกันคนหนึ่งชื่อ อัศวัตถามา เพราะความยากจนพราหมณ์โทรณะไม่มีเงินแม้แต่จะซื้อน้ำมันให้ลูกกิน ทำให้อัศวัตถามาถูกเพื่อนๆ เด็กด้วยกันล้อเลียนเหยียดหยาม

เมื่อรู้ว่าลูกถูกรังแก พราหมณ์โทรณะรู้สึกเสียใจในความยากจนของตนเป็นอย่างยิ่ง และคิดถึงคำพูดของเจ้าชายทรุพ์ท ซึ่งบัดนี้ได้เป็นกษัตริย์แห่งแคว้นปัญจาละแล้ว พราหมณ์โทรณะจึงสู้สุดส่าห์

พื้นผิวดำความลำบากเดินทางไปเข้าเฝ้าท้าวทุรุ๊ปท

แต่พอพบหน้า แทนที่ท้าวทุรุ๊ปทจะให้ความช่วยเหลืออย่างที่เคย
ลั่นวาจาไว้ ท้าวเธอกลับปฏิเสธว่าไม่เคยรู้จักพราหมณ์ยากไร้อย่าง
โอรณะ ทำให้พราหมณ์โอรณะต้องอับอายเสียใจ และหมายมันไว้
ในใจว่าต้องล้างแค้นความขมขื่นโอรณะของท้าวทุรุ๊ปทให้ได้ จึงเดินทาง
มายังเมืองหัสตินาปุระ

ที่เมืองหัสตินาปุระนี้ก็มิได้ทำให้พราหมณ์โอรณะหรือโอรณา-
จารย์ต้องผิดหวัง ตรงกันข้าม ท้าวภิษมะได้ให้ความสำคัญต่อโอรณา-
จารย์ยิ่ง และเชื้อเชิญให้เป็นอาจารย์สอนวิชาการรบแก่เหล่าพระกุมาร
การพและปาณฑพทันที

แต่ก่อนที่จะลงมือทำการสอน โอรณาจารย์ได้ขอคำมั่นสัญญา
จากศิษย์ทั้ง ๑๐๕ คนว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องช่วยทำงาน
ให้อาจารย์อย่างหนึ่ง บรรดาศิษย์ซึ่งมีอรชุนเป็นผู้พูดแทนก็รับปากว่า
ยินดีจะทำตามที่อาจารย์สั่งทุกประการ

นับจากนั้นมา โอรณาจารย์ก็ตั้งอกตั้งใจสั่งสอนวิชาการรบให้
แก่บรรดาศิษย์ ซึ่งมีพี่น้องจาก ๒ ตระกูล คือการพและปาณฑพ
และศิษย์ภายนอกอีก ๒-๓ คน ในจำนวนนี้มี กรรณะ (โอรสองค์แรก
ของพระนางกุนตี) รวมอยู่ด้วย

ปรากฏว่า กรรณะไม่ถูกชะตากับอรชุนตั้งแต่แรกรู้จัก ยิ่งนาน
วันก็ยิ่งไม่กินเส้นกันมากขึ้น ในที่สุดกรรณะก็เลยไปเข้าพวกกับฝ่าย
พี่น้องการพ กลายเป็นปรปักษ์กับฝ่ายปาณฑพ

ในบรรดาศิษย์ทั้งหลายของอาจารย์โอรณะนั้น อรชุนมีฝีมือยิ่ง
ชุนแก่ที่สุด ส่วนทุรโยธน์และภิษมะมีฝีมือในการใช้กระบอง (คทา) เป็น

พิเศษ และนกุลกับสหเทพเก่งในวิชาฟันดาบ

อย่างไรก็ตาม โทรณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญวิชาการรบทุกแขนงได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ความชำนาญให้แก่บรรดาศิษย์ทุกคนอย่างเต็มความสามารถ แต่ตลอดเวลาที่ฝึกอาวุธอยู่ด้วยกันนี้ ฝ่ายพี่น้องเการพทั้งร้อยก็ไม่วายแสดงออกนอกหน้าซึ่งความริษยา ไม่พอใจในความสามารถของฝ่ายพี่น้องปาณฑพ โดยเฉพาะอรชุนกับภีมะ

ในขณะเดียวกัน อรชุนกลับเป็นที่โปรดปรานของอาจารย์ไทรณะยิ่ง ถึงขนาดโทรณาจารย์มอบอาวุธพิเศษชื่อ ‘พรหมเคียว’ ให้ และเตือนว่าอาวุธนี้จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อต่อสู้กับเทวดาเท่านั้น ถ้านำมาใช้ต่อสู้กับมนุษย์ด้วยกันแล้ว จะทำให้โลกมนุษย์กลายเป็นถ้ำถ่านไปในพริบตาเดียว

ในที่สุด การฝึกวิชาการรบให้แก่โอรสตระกูลเการพและปาณฑพก็สำเร็จโดยสมบูรณ์ อาจารย์ไทรณะจึงจัดให้มีการประลองเป็นการแสดงฝีมือของศิษย์ขึ้น โดยทูลเชิญท้าวภีมะ ท้าวธฤตราษฎร์ มหามตีวิฑูร ตลอดจนเจ้านายฝ่ายในคือ พระนางคานธารี ชนนี้เหล่าพี่น้องเการพ และพระนางกุนตี ชนนี้ของเหล่าพี่น้องปาณฑพ มาชมการประลองเพื่อเป็นสักขีพยานด้วย

การประลองเป็นไปอย่างน่าตื่นเต้น โดยเฉพาะเมื่อทुरโยธน์ได้จับคู่กับภีมะในการซ้อมอาวุธคทา ทั้งคู่ได้ซบเคียวผลัดกันรุกผลัดกันรับอย่างน่าหวาดเสียว ต่างก็พยายามจะเอาชนะกัน ประกอบกับมีความขัดแย้งกันเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว พอได้ยินเสียงเชียร์ให้กำลังใจจากคนดูเข้า หนุ่มนักรบทั้งคู่ก็มีทีท่าว่าจะสู้รบกันอย่างจริงจัง จังๆ ขึ้นมา ทำให้โทรณาจารย์ต้องสั่งให้หยุดประลองกลางคัน

ส่วนอรชุนนั้น ได้รับคำสั่งจากอาจารย์ให้แสดงการยิงธนูและการใช้อาวุธนานาชนิดให้ฝูงชนชมเป็นขวัญตา ซึ่งได้รับการปรบมือสดุดีดังกึกก้องไปทั่วทั้งสนาม

หลังจากที่ศิษย์คนสำคัญๆ ต่างได้แสดงฝีมือให้ดูกันเสร็จสิ้นและงานทำท่าว่าจบลง ทุกคนที่อยู่ในสนามก็ต้องงุนงง เมื่อมีชายหนุ่มคนหนึ่งวิ่งออกมาจากหลังประรำพิธี พร้อมกับประกาศว่าจะแสดงฝีมือของตนให้ชมบ้าง

เขาผู้นี้คือ กรรณะ!

กรรณะซึ่งอยู่ฝ่ายเการพ ต้องการจะแสดงให้ใครต่อใครได้เห็น ว่าฝ่ายเการพก็มีผู้มีฝีมือ จึงแสดงวิชายิงธนูและการใช้อาวุธนานาชนิดให้ฝูงชนชมบ้าง ซึ่งก็ได้รับการปรบมือดังกึกก้องเช่นกัน ทั้งนี้เพราะอันที่จริงแล้วกรรณะมีฝีมือรบสู้กับอรชุนมาก

เมื่อแสดงฝีมือประจักษ์แก่สายตาผู้ชมแล้ว กรรณะก็ประกาศทำอรชุนให้ประลองฝีมือกัน แต่ได้ถูกกฤปาจารย์ทัดทานไว้ โดยอ้างว่าการประลองฝีมือครั้งนี้กระทำกันในระหว่างราชบุตรหรือผู้ที่เป็นกษัตริย์เท่านั้น คนนอกไม่มีสิทธิ์จะเข้าร่วมประลอง

ทुरโยชน์ซึ่งต้องการจะหาเรื่องฝ่ายพี่น้องปาณฑพอยู่แล้ว จึงได้ประกาศแต่งตั้งกรรณะขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งแคว้นอังคละ (ปัจจุบันคือรัฐเบงกอล) ทันที้ ในสนามประลองต่อหน้าประชาชนอันเนื่องแน่นนั้นเอง และยังยั่วว่าถ้าใครขัดขวางการแต่งตั้งกรรณะเป็นกษัตริย์ก็ให้ออกมาสู้กันตัวต่อตัว กลางสนามประลองจึงเกือบจะเกิดศึก ๒ คู่ คือ กรรณะกับอรชุนคู่หนึ่ง และทुरโยชน์กับภีมะอีกคู่หนึ่ง

พระนางกุนตีที่กำลังนั่งชมการประลองอยู่ต้องอกสั่นขวัญแขวน

เพราะเกรงว่าพี่น้องแท้ๆ จะต้องมาฆ่ากันเอง โชคดีที่เวลานั้น พระอาทิตย์กำลังอัสดงพอดี ความมืดที่ตีคลุมลานเข้าปกคลุมทั่วผืน ปลูกฟ้าได้ช่วยยับยั้งศึกที่กำลังจะเกิดขึ้นไว้อย่างหวุดหวิด

ประเพณีอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษาในอินเดียสมัยโบราณก็คือ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้เป็นศิษย์จะต้องประกอบพิธี ‘คุรุ ทักษิณา’ (การถวายทานแด่อาจารย์) ดังนั้นหลังจากพิธีประลองแล้ว เหล่าราชโอรสแห่งตระกูลการพและปาณฑพก็ได้จัดพิธีคุรุทักษิณาขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่อาจารย์โอรณะ ในโอกาสนี้โอรณาจารย์ได้กล่าวแก่ศิษย์ทั้งหลายว่า ทักษิณาที่เขาต้องการก็คือ ขอให้ศิษย์ทั้งหลายจับตัวท้าวทुरुปัทแห่งแคว้นปัญจาละมาให้โดยเร็วที่สุด

เมื่อได้ฟังคำสั่งของอาจารย์ ราชโอรสทั้งสองตระกูลต่างก็จัดทัพรีบรุดไปยังแคว้นปัญจาละทันที ทัพของพี่น้องตระกูลการพซึ่งมี ทูรโยธน์ กรรณะ และทศกัณฐ์เป็นกำลังสำคัญ ต้องการจะชิงความดี ความชอบ จับตัวท้าวทुरुปัทให้ได้ก่อนทัพของฝ่ายพี่น้องปาณฑพ จึงชิงเปิดศึกกับทัพของท้าวทुरुปัทก่อน แต่ผลปรากฏว่า ไม่เพียงไม่ได้รับชัยชนะ แต่กองทัพของตระกูลการพยังพลาดท่าเพลิงพล้ำแก่ข้าศึกพอดีกองทัพของฝ่ายพี่น้องปาณฑพที่นำโดยอรชุนกับภีมะมาถึง จึงเข้าช่วยแก่สถานการณ์ และเป็นฝ่ายได้ชัยชนะจับตัวท้าวทुरुปัทไปได้ อรชุนจึงได้เป็นผู้คุมตัวท้าวทुरुปัทมามอบให้แก่อาจารย์เป็นเครื่องทักษิณา

เมื่อสองสหายแต่เยาว์วัยได้มาพบหน้ากันอีกครั้งในสภาพเช่นนี้ ย่อมทำให้ท้าวทुरुปัทอัปอายใจจนพูดอะไรไม่ออก ส่วนโอรณาจารย์นั้น พอได้แก้แค้นล้างความอายครั้งเก่าแล้วก็ไม่คิดจะเอาชีวิต จึงเสนอ

ให้แบ่งแคว้นปัญจาละออกเป็นสองส่วน ส่วนที่อยู่ทางเหนือของแม่น้ำคงคา โทรณจารย์จะยึดเอาไว้ในครอบครอง แล้วจะมอบส่วนที่อยู่ทางใต้ของแม่น้ำคงคากลับคืนให้แก่ท้าวทुरुปัทมดั้งเดิม

เมื่อตกอยู่ในเงื้อมมือของอีกฝ่ายเช่นนี้ ท้าวทुरुปัทมไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากยอมทำตามเท่านั้น เพราะอย่างน้อยก็ยังได้อาณาจักรคืนมาครึ่งหนึ่ง พอได้คิด ท้าวทुरुปัทมก็แสวงแสดงความขบใจต่อพราหมณ์โทรณะพร้อมกับยอมรับข้อเสนอ โทรณจารย์จึงปล่อยตัวท้าวทुरुปัทมให้เป็นอิสระ โดยมีได้นึกเฉลี่ยใจแม่แต่น้อย

ท้าวทुरुปัทมได้เดินทางสู่นครกามปิเลียทางภาคใต้ของแม่น้ำคงคา อันเป็นส่วนแบ่งที่ได้รับพร้อมด้วยความแค้นแน่นใจ ครุ่นคิดมาตลอดทางถึงวิธีที่จะแก้แค้นพราหมณ์โทรณะกับพวกให้จงได้

วิธีหนึ่งที่ท้าวทुरुปัทมได้ก็คือ เชื้อเชษฐภคินีที่มีความสามารถมาช่วยประกอบพิธีบูชาขัณฑ์ ‘ปุเตระษฏี’ (พิธีบูชาขอลูก) จะได้เป็นกำลังสำคัญของพระองค์ในภายภาคหน้า ฤๅษีที่ท้าวทुरुปัทมอาราธนามาช่วยทำพิธีดังกล่าวนี้คือ ฤๅษียาชกะ และฤๅษีอุปยาชกะ ซึ่งเป็นฤๅษีที่มีพลังจิตสูงยิ่ง

ดังนั้น ต่อมาท้าวทुरुปัทมก็ได้โอรสธิดาสมใจหมาย โดยองค์แรกเป็นโอรสชื่อ ฤๅษฏะหุยมัน (หริด-สะ-ตะ-ทะ-ยุ-มัน) องค์รองเป็นธิดาชื่อ กฤษณา (แปลว่า ดำ นิล หรือม่วงแก่) หรือ เทราปที (เทรา-ปะ-ที แปลว่า มีกำเนิดจากทुरुปัท) แม่เจ้าหญิงเทราปทีจะมีพระฉวี (ผิว) ค่อนข้างดำ แต่ทรงพระสิริโฉมงดงามยิ่ง และองค์ที่สามเป็นกะเทยชื่อ คิซันติน (ลิ-ซัน-ติน ตามเนื้อเรื่อง คิซันตินคือเจ้าหญิงอัมพากลัปชาติ มาเกิดตามพรของพระคิวะ)

ส่วนทางฝ่ายนครหัสตินาปุระนั้น หลังจากชนะศึกท้าวทุรูปที่ ได้
ประมาณหนึ่งปี ท้าวฤทธราชาภุทร์ก็ทรงแต่งตั้งเจ้าชายยุธิษฐิระขึ้นเป็น
องค์ยุพราช ทั้งนี้ขึ้นไปตามชัตติยราชประเพณี และข้อเสนอแนะของ
เหล่าข้าราชการบริพาร เนื่องจากยุธิษฐิระและน้องๆ อีก ๔ คนในตระกูล
ปาณฑพ ล้วนเป็นที่รักใคร่ของเหล่าข้าราชการบริพาร และไพร่ฟ้า
ประชาชนเป็นอย่างยิ่ง

เรื่องนี่ยังตอกย้ำความแค้นเคืองริษยาให้แก่ทุโรยธน์และเหล่า
พี่น้องเการพมากขึ้น เหล่าพี่น้องเการพทั้งร้อย โดยมี ศกุนิ (พี่ชาย
ของพระนางกานธารี) ผู้เป็นลุงคอยให้คำปรึกษา และกระรณะคอยเป็น
ผู้สนับสนุน ทั้งหมดได้ร่วมกันวางแผนที่จะกำจัดห้าพี่น้องปาณฑพ
โดยทุโรยธน์ได้เข้าเฝ้าท้าวฤทธราชาภุทร์ ขอร้องให้พระบิดาส่งพี่น้อง
ปาณฑพทั้งห้าไปอยู่ที่เมืองวารณวัตเสีย แม้ในตอนแรกท้าวฤทธ-
ราชาภุทร์จะลังเลพระทัยที่จะทำตามคำขอของโอรส แต่ในที่สุด ภาชิต
โบริธาณที่ว่า 'เลือดย่อมข้นกว่าน้ำ' ก็เป็นจริง ด้วยความรักลูก ท้าวเธอ
จึงทรงทำตาม มีรับสั่งให้ห้าพี่น้องปาณฑพนำพระนางกุนตีแปรพระ
ราชฐานไปเที่ยวพักผ่อนที่เมืองวารณวัตซึ่งกำลังมีงานเทศกาลบูชา
พระศิวะประจำปี

ห้าพี่น้องปาณฑพและพระนางกุนตีไม่รู้ถึงอุบายของทุโรยธน์
ต่างก็ตกลงยินดีที่จะไปยังเมืองวารณวัต ตามคำแนะนำของท้าวฤทธ-
ราชาภุทร์

เมื่อเห็นแผนการของตนกำลังเริ่มเป็นรูปเป็นร่าง ทุโรยธน์ก็รีบ
ดำเนินการขั้นต่อไปทันที ด้วยการส่งอำมาตย์บุโรจนะ ซึ่งเป็นคนสนิท
ให้เดินทางไปยังเมืองวารณวัตก่อน และก่อสร้างตำหนักที่ฝ่ายปาณ-

ทพจะใช้เป็นที่ประทับชั่วคราวด้วยวัสดุที่ติดไฟง่าย เพื่อที่จะได้ปล่อยไฟคลอกฝ่ายตรงข้ามในยามนอนหลับไม่ทันระวัง

แต่แผนร้ายครั้งนี้ได้บังเอิญรู้ว่าไหลเข้าหุมหามติวิฑูร ดั่งนั้นพอห้าพี่น้องปาดทพและพระนางกุนตีกับคณะออกเดินทางจากนครหัสตินาปุระ มหามติวิฑูรก็รีบรุดตามไปทันในระหว่างทาง และลอบบอกเรื่องแผนการโหดของทุโรยธনীให้ยูธิษฐิระได้รู้ตัวไว้ พร้อมกับนี้ มหามติวิฑูรก็ยังสามารถส่งคนมาแอบขุดอุโมงค์ไว้ใต้ตำหนักเพื่อใช้เป็นทางหนีไฟให้แก่เหล่าพี่น้องปาดทพและมารดาอีกด้วย

เรื่องนี้จึงนับเป็นเคราะห์ของอำมาตย์ปุโรจนะ เพราะแทนที่จะได้เป็นผู้ลอบวางเพลิงคลอกผู้อื่น กลับกลายเป็นฝ่ายพี่น้องปาดทพซึ่งลงมือวางเพลิงเสียเอง โดยภีมะเป็นคนจุดไฟเผาตำหนักเสียก่อน แล้วห้าพี่น้องก็พามารดาหนีออกทางอุโมงค์ รอดพ้นจากการถูกไฟคลอกไปได้ ทิ้งให้อำมาตย์ปุโรจนะถูกไฟเผาอดตายไปพร้อมกับตำหนักที่เขาเป็นผู้ก่อสร้าง

หลังหนีรอดจากการถูกไฟคลอกตาย ห้าพี่น้องปาดทพได้พามารดาหลบหนีข้ามแม่น้ำคงคามุ่งหน้าลงสู่ทิศใต้ และรอนแรมไปในป่ารกชัฏซึ่งเต็มไปด้วยสัตว์ดุร้ายตลอดจนพวกรากษสที่กินคน ครั้งหนึ่งทั้งหกชีวิตบังเอิญถูกรากษส หิทธิมพะ พบเห็นเข้า หิทธิมพะได้ส่งน้องสาวชื่อ หิทธิมพี เข้ามาดูลาดเลาบุคคลทั้งหกก่อน แต่พอหิทธิมพีได้พบหน้าภีมะเท่านั้น นางก็เกิดหลงรักชายหนุ่มขึ้นมาทันที จึงบอกเล่าความจริงให้ฟังและเตือนให้ทุกคนรีบหนีไปเสีย

แต่ยังไม่ทันที่ทั้งหกจะคิดทำอะไรต่อไป หิทธิมพะก็เห็นว่าน้องสาวไปนานผิดปกติก็ได้รับรู้มาด้วยตัวเอง จึงเกิดปะทะกับ

ภีมะอย่างดุเดือด ผลปรากฏว่าหิทธิมพะเป็นฝ่ายแพ้และตายด้วยฝีมือของภีมะ ส่วนนางหิทธิมพีนั่นได้ตกเป็นภรรยาของภีมะ และมีบุตรด้วยกันคนหนึ่งชื่อ ฆโฏตักจ (คะ-โต-ตะ-กัจ)

ฆโฏตักจมิได้ติดตามเดินทางไปกับบิดา หากแต่ยังคงอาศัยอยู่กับมารดาในป่าเช่นเดิม

ต่อจากนั้นห้าพี่น้องปาณฑพและมารดาได้ปลอมตัวเป็นนักบวชเดินทางต่อไปในป่า ผ่านเขตแดนต่างๆ ไปหลายแคว้น จนในที่สุดได้เดินทางมาถึงอาศรมฤๅษีวุยาส

ฤๅษีวุยาสต้อนรับหกแม่ลูกเป็นอย่างดี และพาทั้งหกไปพักอาศัยที่บ้านพราหมณ์ผู้หนึ่งในเมืองเอกจักร ก่อนจะจากกันฤๅษีวุยาสได้ให้กำลังใจแก่พระนางกุนตีและห้าพี่น้องปาณฑพว่า ขอให้อดทนต่อไปอนาคตต้องเป็นของฝ่ายปาณฑพแน่ เพราะเป็นฝ่ายถูก (ธรรมะ) และสัญญาว่าจะกลับมาเยี่ยมทั้งหกแม่ลูกอีก แล้วฤๅษีวุยาสก็กลับอาศรมไป

ระหว่างพักอยู่กับพราหมณ์นั้น วันหนึ่งทั้งหกแม่ลูกได้ยินเสียงพราหมณ์ร้องไห้คร่ำครวญอยู่ในห้องกับภรรยาและลูกชายลูกสาวที่อายุน้อยอยู่ทั้งคู่

ด้วยความสงสัย พระนางกุนตีและภีมะจึงเข้าไปไต่ถามสาเหตุก็ได้ความว่า ในละแวกบ้านนั้นมีรากษสตนหนึ่งชื่อ พกะ ทำหน้าที่ดูแลไม่ให้สัตว์ร้ายในป่าเข้ามาทำอันตรายคนในหมู่บ้าน แต่ชาวบ้านก็ต้องผลิตกันออกหาอาหาร เช่น วัว ควาย ข้าว และคน มาให้รากษสกินเป็นประจำ มิฉะนั้นแล้วรากษสก็จะจับเอาครอบครัวของคนที่มีหน้าที่นั้นไปกินเสีย และคราวนี้ก็เป็นเวรของพราหมณ์ที่จะต้องทำหน้าที่นี้

แต่พราหมณ์ยากจนไม่มีเงินทองจะซื้อหาอาหารมาให้รাকษสกิน ภรรยาของพราหมณ์ได้เสนอว่า จะมอบตัวเองเป็นอาหารแก่รাকษส เพื่อให้สามีและลูกๆ ปลอดภัย แต่พราหมณ์และลูกไม่ยอม ในที่สุด ทั้งสี่คนพ่อแม่ลูกจึงตัดสินใจจะตายพร้อมกัน

เมื่อได้รับความจริง ภิมะก็ปลอมพราหมณ์ให้ไม่ต้องวิตกอะไร และอยู่แต่ในบ้าน ส่วนตัวเองหยิบคทาคุ่มือรีบริดไปยังป่าซานเมือง ทำทายให้รাকษสพกะออกมาสู้กันตัวต่อตัว หลังจากเปิดฉากโรมรัน พันตุ๊กกันหนึ่งวันหนึ่งคืนเต็มๆ ภิมะก็สังหารรাকษสลงด้วยคทาคุชีพ นับแต่นั้นชาวเมืองเอกจักรก็ไม่ต้องคอยหวาดกลัวภัยจากรากษสอีกต่อไป

กาลเวลาผ่านไป อยู่มาวันหนึ่งมีพราหมณ์ผู้หนึ่งเดินทางผ่านมา และได้มาขอพักแรมที่บ้านซึ่งเหล่าพี่น้องปาณฑพพักอยู่ จากคำบอกเล่าของพราหมณ์ผู้นี้ ทำให้พี่น้องปาณฑพได้ทราบข่าวทำวทฤษฏ์แห่ง แคว้นปัญจาละกำลังจะจัดให้มีพิธีสุมพรเจ้าหญิงเทราปที (กฤษณา) พระธิดาผู้เลอโฉม

พอได้ทราบข่าวนี้ เหล่าพี่น้องปาณฑพก็แจ้งเรื่องให้พระนาง กุนตีทราบ และแสดงความปรารถนาที่จะไปร่วมชมพิธีสุมพรนั้น ซึ่งพระนางกุนตีก็ทรงเห็นดีด้วย

พอดีกับเป็นเวลาทีฤๅษีวุยาสแวะมาเยี่ยม จึงได้ช่วยช่วยให้พรให้ ทั้งหกชีวิตเดินทางไปสู่แคว้นปัญจาละด้วยความปลอดภัย

๔...

เมื่อได้กำลังใจจากฤๅษีวฤๅษแล้ว ทำที่นั้งปาณฑพและพระนาง

กุนตีก็เดินทางออกจากเมืองเอกจักรมุงหน้าสู่แคว้นปัญจาละ ผ่านป่า เขาลำเนาไพรเป็นเวลาหลายวัน จึงได้เดินทางเลียบบฝั่งแม่น้ำคงคา และ บังเอิญไปพบกับคนธรรพ์ตนหนึ่งเข้า

คนธรรพ์ตนนั้นกำลังเล่นน้ำอยู่กับภรรยาและลูกๆ พอเห็นมีคน ล่วงล้ำเข้ามาอย่างผิดกาลเทศะก็โกรธ หยิบธนูขึ้นมายิงใส่เหล่าที่นั้ง ปาณฑพและมารดาราวท่าฝน อรชุนเห็นเช่นนั้นก็หยิบธนูยิงโต้ตอบ ทันที ยังผลให้ลูกธนูของคนธรรพ์สิ้นฤทธิ์ หล่นลงบนพื้นดินเหมือน ไปไม่ร่วง และตัวคนธรรพ์เองก็ล้มลงหมดสติไป

อรชุนได้จัดแจงมัดตัวคนธรรพ์แล้วนำมาให้แม่และพี่ชายดู โดยมีภรรยาและลูกๆ ของคนธรรพ์กรูตามติดมาด้วยพลางร้องให้ขอ ความกรุณา ยุติษฐิระผู้เป็นพี่ชายใหญ่เกิดความสงสารจึงสั่งให้อรชุน แก้มัดคนธรรพ์และปล่อยตัวเขาให้เป็นอิสระ

คนธรรพ์ตนนี้มีชื่อว่า จิตรรถ หรือ อังคารบรรณ ด้วยความ สำนึกพระคุณ จิตรรถได้ถ่ายทอดวิชา ‘จากษุษี’ (วิชานี้ช่วยให้ผู้รู้ได้ เห็นประจักษ์ในเหตุการณ์ทั้ง ๓ โลก คือ โลกมนุษย์ โลกสวรรค์ และ โลกบาดาล ได้อย่างแจ่มแจ้ง) ให้แก่อรชุน และมอบม้าวิเศษซึ่งมีฝีเท้า เร็วที่สุดในสามโลก ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยในการวิ่ง และไม่รู้จักแก่ ๑๐๐ ตัว ให้แก่กลุ่มปาณฑพ แต่กลุ่มปาณฑพยังไม่มีที่อยู่ที่แน่นอนจึงฝาก ม้าเหล่านี้ให้จิตรรถช่วยดูแลแทนไปก่อน เมื่อถึงคราวจำเป็นเมื่อไรจึง จะขอรับม้าไป และเพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจ อรชุนได้มอบอาวุธวิเศษ ชื่อว่า พุรหมาสสูตร ให้แก่จิตรรถเช่นกัน

นอกจากนี้ อรชุนยังได้ขอให้จิตรรถแนะนำพราหมณ์ผู้ทรงความรู้สำหรับมาเป็นปุโรหิตที่ปรึกษาให้แก่กลุ่มปาณฑพด้วย จิตรรถก็แนะนำให้ไปหา พราหมณ์เฌามยะ ซึ่งอยู่ที่บุญสถานอุตโกจัก

ห้าพี่น้องปาณฑพและมารดาได้เดินทางไปหาพราหมณ์เฌามยะตามคำแนะนำของคณธรรพจิตรรถ และก็ไม่ผิดหวัง พราหมณ์เฌามยะตอบรับ ยินดีจะเป็นปุโรหิตที่ปรึกษาให้แก่กลุ่มปาณฑพ

ดังนั้นกลุ่มปาณฑพที่เดินทางไปสู่แคว้นปัญจาละจึงได้สมาชิกเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง รวมเป็น ๗ คน เมื่อเดินทางไปถึงนครหลวงของแคว้นปัญจาละแล้ว กลุ่มปาณฑพก็ได้เข้าพักอยู่ที่บ้านของช่างปั้นหม้อคนหนึ่งในครนั้น

พิธีสยุมพรเจ้าหญิงเทราปทีได้จัดขึ้นอย่างมโหฬาร มีมหรสพ

นานาชนิด และการเลี้ยงอาหารที่เรียกว่า 'ปรีติโภช' แก่บรรดาพราหมณ์และประชาชนที่ร่วมงานอย่างทั่วถึงและไม่จำกัด

ในพระทัยของท้าวทुरुบ์ทนั้น ต้องการที่จะให้พระธิดาได้อรชุนเป็นคู่ครอง เพราะทรงตระหนักในฝีมือยิงธนูของอรชุนเป็นอย่างดี ดังนั้นเพื่อให้แน่ใจว่า นอกจากอรชุนที่มีฝีมือยิงธนูเป็นเยี่ยมแล้ว ผู้อื่นจะไม่มีใครสามารถได้พระธิดาไปเป็นคู่ครอง ท้าวทुरुบ์ทจึงทรงให้สร้างธนูอันมหิมาที่แสนหนักขึ้นคันหนึ่ง สายของธนูนี้ตึงมาก ยากที่ใครจะขึ้นสายได้ง่ายๆ แล้วแขวนปลาจำลองตัวหนึ่งไว้บนยอดเสาสูงใต้เสาตั้งอ่างน้ำใบใหญ่ ผู้ที่ต้องการจะสยุมพรกับเจ้าหญิงเทราปทีจะต้องก้มหน้ามองดูเงาของปลาจำลองในอ่างน้ำ แล้วใช้ธนูคันดังกล่าวยิงลูกธนูให้ถูกตัวปลาที่แขวนอยู่บนยอดเสา

แม้จะมีเงื่อนไขอันยากเย็นแสนเข็ญเป็นกตিকাบังคับอยู่อย่างนี้ แต่ด้วยความงามอันระบือลือเลื่องของเจ้าหญิงเทราปที ก็ทำให้ยังมีบรรดาหนุ่มๆ ในวาระกษัตริย์เดินทางดันดันมาร่วมงานมากมาย

ห้าพี่น้องปาณฑพก็ได้มาร่วมงานนี้ด้วยเช่นกัน โดยให้พระนาง กุนตีทรงรออยู่ที่บ้านของช่างปั้นหม้อ พอเดินทางมาถึงสถานที่ ประกอบพิธีสุมพร กลุ่มปาณฑพก็เลือกที่นั่งปะปนกับชนวรรณะพราหมณ์ เพราะทั้งห้าได้ปลอมตัวเป็นนักบวชอยู่ก่อนแล้ว

นอกจากนี้ ยังมีบุคคลสำคัญอีกสองคนมาร่วมงานนี้ด้วยคือ พระกฤษณะ และพระพลราม แห่งแคว้นทวารกา มีสองคนนี้เท่านั้นที่จำเหล่าพี่น้องปาณฑพที่ปลอมตัวมาได้

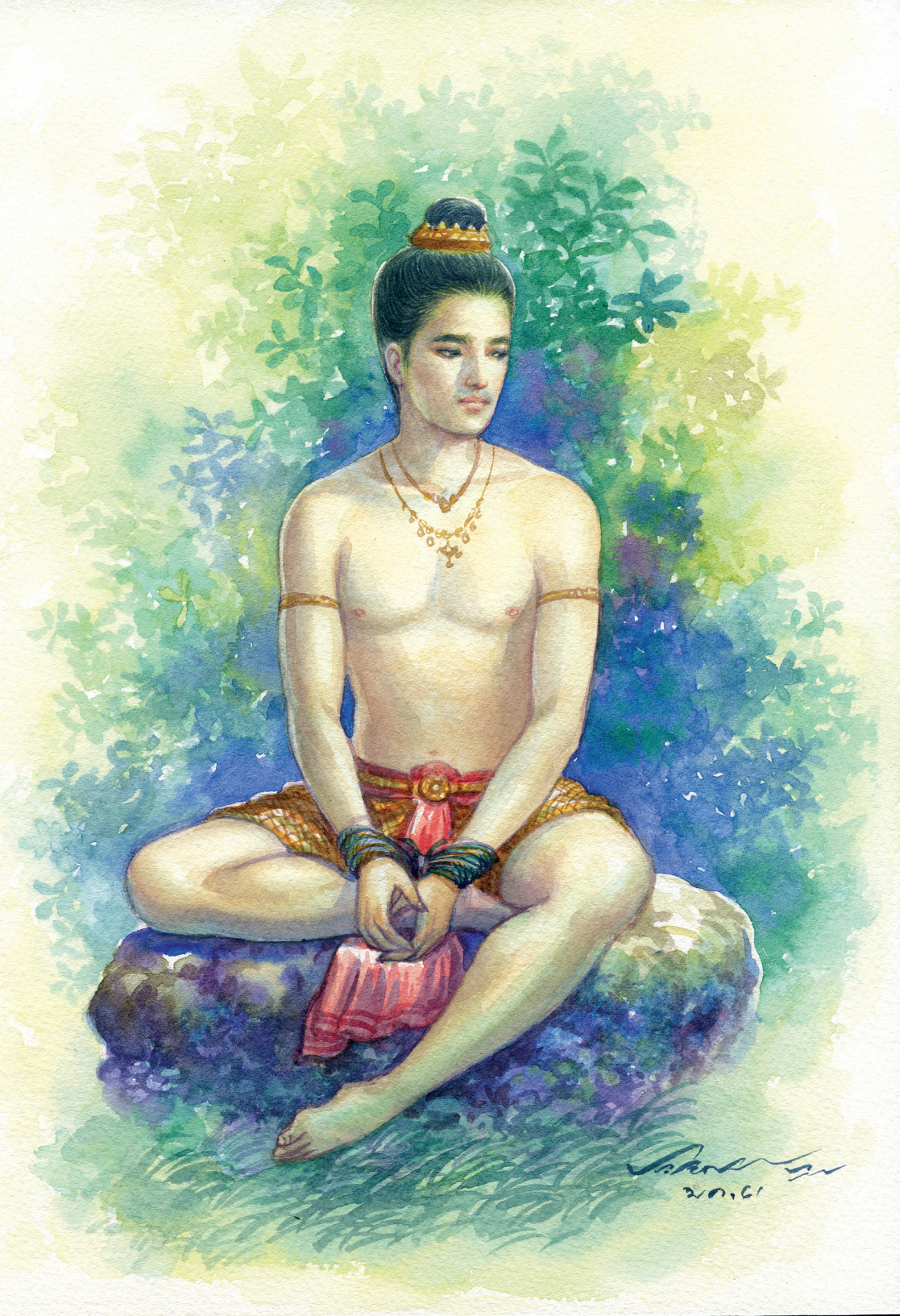
แล้วพิธีสำคัญก็เริ่มขึ้น เหล่าหนุ่มวรรณะกษัตริย์ต่างพยายามจะยิงปลาบยอดเสาให้ได้ แต่ไม่มีใครทำได้สำเร็จ ในบรรดาผู้พลาดหวังครั้งนี้มีภรรณะและเจ้าชายตัลยะรวมอยู่ด้วย

และแล้ว อรชุนก็ลุกจากที่นั่งเข้าไปทดสอบฝีมือดูบ้าง และด้วยความแม่นยำ ลูกธนูที่อรชุนยิงไปได้เสียบถูกตัวปลาจำลอง ทำให้ปลาจำลองตกลงมากลึงอยู่บนพื้น

เสียงปรบมือไชโยโห่ร้องดังกึกก้องไปทั่วบริเวณ ในขณะที่เจ้าหญิงเทราปทีนำพวงมาลัยมาสวมคล้องคอให้แก่อรชุน

เมื่อเหตุการณ์ปรากฏว่าอรชุนเป็นผู้ชนะ ได้เจ้าหญิงเทราปทีเป็นคู่ครอง ก็ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้พ่ายแพ้ ภรรณะและเจ้าชายตัลยะคิดจะช่วงชิงเจ้าหญิงเทราปทีด้วยกำลัง จึงเกิดการปะทะกันเป็นศึก ๒ คู่ คือ อรชุนกับภรรณะต่อสู้กันด้วยวิทยายุทธคู่หนึ่ง และมีมะกับเจ้าชายตัลยะต่อสู้กันด้วยวิชามวยปล้ำอีกคู่หนึ่ง

Signature
2016

ทั้งสองคู่ต่อสู้กันเป็นเวลานาน ท่ามกลางสายตาของฝูงชนอัน
ล้นหลาม แล้วในที่สุดก็กระเด็นกับคัลยะก็เป็นฝ่ายพ่ายแพ้อีกครั้ง แต่
อรชุนและภีมะก็ได้แสดงน้ำใจด้วยการปล่อยทั้งคู่เป็นอิสระ มิได้ฆ่า
ฟันให้ถึงตาย

หลังจากได้ปราบศัตรูตัวฉกาจแล้ว หัวฟีน้องปาณฑพก็ได้พา
เจ้าหญิงเทร่าปที่ไปที่บ้านช่างปั้นหม้อ พอกลับมาถึงยังไม่ทันได้เข้าบ้าน
อรชุนก็รีบร้อนส่งเสียงบอกมารดาว่า วันนี้ตนไปได้ของดีมีค่ามาฝาก
แม่

พระนางกุนตีซึ่งขณะนั้นอยู่ในห้อง ไม่สามารถมองเห็นลูกๆ ได้
แต่ด้วยความดีใจจึงตอบออกไปก่อนว่า

“ไปได้ของดีอะไรมา ก็ให้แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ให้สมกับเป็นพี่
น้องกัน”

คำตอบของมารดาทำเอาหัวฟีน้องปาณฑพตะลึงงัน และเมื่อ
พระนางกุนตีออกมาเห็นของมีค่าที่พวกลูกได้มา พระนางเองก็ต้องตก
ตะลึงไปเช่นกัน แต่คำพูดได้ลั่นออกจากปากไปแล้ว และคำพูดของแม่
ก็ถือกันว่าเป็นประกาศิตสำหรับลูกๆ

ดังนั้น พอมีการเตรียมพิธีอภิเษกสมรสระหว่างเจ้าหญิงเทร่าปที่
กับหัวฟีน้องปาณฑพ จึงเกิดมีการโต้เถียงกันอย่างมาก เพราะไม่เคย
มีประเพณีที่หญิงคนเดียวแต่งงานกับชายห้าคนในเวลาเดียวกัน

ในระหว่างที่เหล่าข้าราชการและนักปราชญ์ราชบัณฑิตกำลัง
โต้แย้งเรื่องเหตุผลกันอยู่นั้น ฤๅษียามสได้ปรากฏกายขึ้น และอธิบาย
ถึงสาเหตุเบื้องหลังของเรื่องนี้ว่า

ในชาติก่อนที่จะมาเกิดเป็นธิดาของท้าวทศบุรินทร์ เทร่าปที่ได้เกิด

เป็นลูกสาวของฤๅษีตนหนึ่ง นางปรารถนาที่จะได้ชายซึ่งเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติเป็นสามี จึงเฝ้าบำเพ็ญภาวนาเพื่อให้พระคิระพอพระทัยจะได้ประทานพรให้นางสมปรารถนา ในที่สุดพระคิระก็พอพระทัยจึงปรากฏองค์ต่อหน้านาง อารามดีใจนางได้ทูลพระคิระอย่างละล้าละลักถึง ๕ ครั้งว่า

“โปรดประทานสามีที่มีคุณสมบัติเพียบพร้อมให้แก่ข้าเถิด”

พระคิระจึงตรัสว่า

“พรอย่างเดียวกันขอถึง ๕ ครั้ง เพราะฉะนั้นเจ้าจะได้สามีที่ดี ๕ คนพร้อมกัน”

ดังนั้นพอเกิดชาตินี้เป็นเจ้าหญิงเทราปที นางจึงต้องอภิเษกสมรสกับห้าพี่น้องปาณฑพ ตามพรที่พระคิระประทานให้ ทุกคนพอใจในคำอธิบายของฤๅษีวุยาส และแล้วพิธีอภิเษกสมรสระหว่างห้าพี่น้องปาณฑพกับเจ้าหญิงเทราปทีก็ได้ถูกจัดขึ้นอย่างเอิกเกริกมโหฬาร

เมื่อรู้ว่าเหล่าพี่น้องปาณฑพยังคงมีชีวิตอยู่และบัดนี้ได้อภิเษกสมรสกับราชธิดาแห่งแคว้นปัญจาละแล้ว ทำให้เหล่าพี่น้องเคารพเดือดเนื้อร้อนใจเป็นกำลัง

ท้าวธฤตราษฎร์เองก็ทรงไม่สบายพระทัยกับเรื่องที่เกิดขึ้นนัก จึงทรงปรึกษากับพระญาติและอาจารย์ผู้ใหญ่คือ ท้าวภิชมะ มหามติ วิหุร และโอรุณจารย์ ซึ่งทั้งสามต่างมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะแบ่งแผ่นดินให้พี่น้องปาณฑพไปครึ่งหนึ่ง และไม่ควรจะก่อกรรมทำเวรกันอีกต่อไป ท้าวธฤตราษฎร์ก็ทรงเห็นด้วย จึงขอให้มหามติ วิหุร เป็นผู้แทนไปเจรจาเรื่องนี้

มหามติวิทูรจึงเดินทางไปยังแคว้นปัญจาละ เข้าเฝ้าท้าวทุรุปัท และพระนางกุนตีพร้อมด้วยเหล่าพี่น้องปาณฑพ โดยเหตุที่มหามติวิทูรเป็นพระญาติที่มีอุปการคุณมาแต่ต้น กลุ่มปาณฑพจึงยอมตามแต่โดยดี และในการเดินทางกลับไปนครหัสตินาปุระครั้งนี้ ได้มีพระกฤษณะและพระพลรามร่วมเป็นสักขีพยานไปด้วย

ท้าวธตตราษฎร์ตกลงพระทัยแบ่งดินแดนชาวนทวปรัสเซีย อันเป็นดินแดนทुरกันดารให้แก่กลุ่มปาณฑพ เหล่าพี่น้องปาณฑพและมารดาจึงได้ย้ายไปอยู่ที่เขตชาวนทวปรัสเซีย และเริ่มบูรณะเขตรกร้างที่ทुरกันดารแห่งนั้นจนกลายเป็นนครที่เจริญรุ่งเรืองอุดมสมบูรณ์ไม่แพ้นครหัสตินาปุระของฝ่ายพี่น้องเกาฬ และได้เปลี่ยนชื่อนครชาวนทวปรัสเซียเสียใหม่ว่า นครอินทรวปรัสเซีย

ในด้านชีวิตส่วนตัวนั้น แม้จะมีชายองค์เดียวกัน แต่ห้าพี่น้องปาณฑพก็ปรองดองกันดีและมีความสุข โดยมีข้อตกลงกันอยู่อย่างหนึ่งว่า ถ้าพี่น้องคนใดคนหนึ่งกำลังอยู่กับพระชายาสองต่อสองแล้ว พี่น้องคนอื่นจะเข้าไปในที่นั้นไม่ได้ หากผู้ใดฝ่าฝืนข้อตกลงนี้ต้องเนรเทศตนเองไปอยู่ป่าเป็นเวลา ๑๒ ปี

อยู่มาวันหนึ่ง มีพราหมณ์เฒ่าชาวเมืองคนหนึ่งกระหืดกระหอบมาร้องให้แจ้งความอยู่ที่หน้าประตูวังว่า แม่โคนมของตนได้ถูกคนร้ายขโมยไป อรชุนเป็นคนแรกที่ได้ทราบเรื่อง จึงรีบร้อนเข้าไปหีบอาวูชในห้อง บังเอิญขณะนั้นยุธิษฐิระกับพระชายาเทราปที่กำลังอยู่ด้วยกันตามลำพังสองต่อสอง

พอคว่ำอาวูชได้ อรชุนก็รีบตามไปจับตัวคนร้ายและนำแม่โคนมกลับมาคืนให้แก่พราหมณ์ผู้เฒ่าได้สำเร็จ แต่โดยเหตุที่ได้ละเมิดข้อ

ตกลงที่ได้ทำไว้ในระหว่างพี่น้อง แม้จะโดยความไม่เจตนาก็ตาม อรชุนก็ตกลงใจที่จะเนรเทศตนเองตามสัญญา ไม่ว่าจะมารดาและพี่น้องทั้งสี่จะพยายามห้ามปรามปลอบใจสักเท่าไร เขาก็ไม่ล้มเลิกความตั้งใจ

อรชุนได้เนรเทศตนเองออกไปอยู่ป่า ๑๒ ปี ตามข้อตกลง ในช่วงเวลานั้น เขาได้พานพบประสบการณ์มากมายหลายอย่าง เช่น ได้ไปถึงนครของพวกนาค และได้นางอุลूपิ ธิดาของราชานาคเป็นชายา ได้ท่องเที่ยวไปถึงนครมณีปุระ อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย จึงได้พบและแต่งงานกับเจ้าหญิงจิตรา (จิตรางคคา) ธิดาของท้าวจิตราวาหะ ทั้งสองมีโอรสด้วยกันคือ พงรุวาวหะ ต่อจากนั้นก็ได้เดินทางไปจนถึงนครทวารกา ซึ่งเป็นนครของพระกฤษณะ และได้แต่งงานกับเจ้าหญิงสุมัทธา พระชนิษฐา (น้องสาว) ของพระกฤษณะ ทั้งสองมีโอรสด้วยกันองค์หนึ่งชื่อ อภิมันยุ

ครั้นครบเวลาเนรเทศตนเอง ๑๒ ปี อรชุนก็เดินทางกลับนครอินทรีปรัสต์ พร้อมด้วยพระกฤษณะและเจ้าหญิงสุมัทธา แล้วใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางพี่น้องและพระมารดาอย่างมีความสุข

เจ้าหญิงเทราปทีกับเจ้าหญิงสุมัทธาก็เข้ากันได้ดีจึงไม่เกิดเหตุหึงหวงริษยากันแต่อย่างใด ส่วนพระกฤษณะนั้นด้วยเหตุที่พระชนิษฐาประทับที่นครอินทรีปรัสต์ พระองค์จึงประทับที่นครทวารกาบ้าง นครอินทรีปรัสต์บ้างตามแต่อัธยาศัย ทั้งนี้โดยได้รับเชิญให้เป็นที่ปรึกษาของเหล่าพี่น้องปาดณฑพด้วย

ห้าพี่น้องปาดณฑพนั้น แต่ละองค์มีโอรสองค์หนึ่งกับเจ้าหญิงเทราปที ดังนี้

ยุธิษฐิระ มีโอรสชื่อ ประติวินธัย

ภีมะ	มีโอรสชื่อ	ศรุตโสภ
อรชุน	มีโอรสชื่อ	ศรุตกรรม
นกุล	มีโอรสชื่อ	ศตानीกะ
สหเทพ	มีโอรสชื่อ	ศรุตเสน

ในเขตนครอินทปรสต์ ยังมีส่วนหนึ่งเป็นป่าหิมี มีสัตว์ร้ายและ
 เหล่าทานพ (อมนุษย์หรืออสูรจำพวกหนึ่ง ในที่นี้อาจจะเป็นอนารยชน
 หรือคนป่าในสมัยนั้นก็ได้อาศัยอยู่ และมักจะก่ออันตรายให้แก่
 ประชาชนพลเมืองอยู่เนืองๆ

พี่น้องปาดทพจึงปรึกษาพระภฤชณะว่า จะใช้ไฟเผาทำลายป่า
 นั้นเสีย แล้วสร้างให้เป็นเมืองขึ้นมาแทน พระภฤชณะก็ทรงเห็นชอบ
 ด้วย พี่น้องปาดทพจึงจัดการให้คนลงมือเผาป่านั้นทั้งหมด โดยมี
 อรชุนและพระภฤชณะเป็นนายงาน

งานเผาป่าแห่งนั้นใช้เวลานานถึง ๒๑ วัน จึงแล้วเสร็จ เหลือสิ่ง
 รอดชีวิตจากไฟล้างป่าในครั้งนี้เพียง ๖ ชีวิตด้วยกันคือ พญางูเหลือม
 อัศวเสน มัยทานพ และนภกระเรียนอีก ๔ ตัว มัยทานพเป็นผู้มีฝีมือ
 ในการก่อสร้างยิ่ง เมื่อรอดชีวิตออกจากไฟล้างป่าแล้ว เขารู้สึกซาบซึ้ง
 ในบุญคุณของเหล่าพี่น้องปาดทพยิ่ง จึงปรึกษาพระภฤชณะว่าจะทำ
 อะไรสักอย่างเป็นการตอบแทนบุญคุณ พระภฤชณะได้แนะนำ
 มัยทานพให้สร้างสภามืองให้แก่นครอินทปรสต์

มัยทานพก็ลงมือระดมกำลังคนและวัสดุสร้างสภามืองให้แก่
 นครอินทปรสต์อย่างสุดความสามารถ ซึ่งต้องใช้เวลานานถึง ๑๔
 เดือน จึงแล้วเสร็จ เป็นสภามือที่มีความวิจิตรโอฬารยิ่ง ถ้าหากนำไป

เปรียบเทียบกับสภามืองของนครหัสตินาปุระแล้ว ก็ต้องนับว่าสภามืองของนครอินทรวรปรัสร้งดงามโอโถงกว่ามากชนิดเทียบกันไม่ติด สร้างความพึงพอใจให้แก่ห้าพี่น้องปาณฑพเป็นอย่างมากยิ่ง

ส่วนพระกฤษณะนั้นเมื่อการก่อสร้างสภามืองสำเร็จเรียบร้อยแล้ว พระองค์ก็เสด็จกลับไปประทับที่นครทวารกาตามเดิม